

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՍՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ԴԼՍԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱՐԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԵՐ

ՃԻԼՏ 49,

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 20, 1906.

Դ՞ 3

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԻՅԱԶ Զ. Ք. ԿՐԻՆ

ՍԻՒԷԼԼԻՅ Զ. Ս. ՊԱՐԵՐՍ

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԷ

Նէշը Ի ՏԻՆ 41. — Եննի Սէնէտէ Գիլիէլէրիմիդ 44. — «Իլիթ-մէքտէ Զապուք» 45. — Թէլէկրաֆ Վէ Թէլէ-
ֆօն 46. — Մէքթէպլէրաթէ 'իլմ' Ի Հուգուգա Տա'իթ Թա'իթմ 47. — Շայան Ը Իմթիսալ 'Ա'իլէնին Շայան Ը Իմթի-
սալ Էյլլատը 49. — Աւետիտ Աղա Գնլըեան 52. — Շու'աւնալթ Ը Սէյա-սէյէ 53. — Սաբր-ֆէյէ 54.

ՆԵՇՐ Ի ՏԻՆ

[Պէնտ Ի մախսուս]

Բուսի 1905, Նոյ. 25 Թարիխիյէ նէշը օլու-
նան Լոյս նամ դաղէթատա պիր պէնտ միւթալա՝ա-
կիւզար Ը 'աճիզանէմիզ օլմուշ տըր: Պու պէնտտէ
միւսինն ազրապամըզ Խարփուլթ միսիօնէրի Տօգ.
Հ. Ն. Պարնըմ Եփրատ գօլէճիինն 25նճի րէ"օ Ի
օէնէ Ի Թէ"էօթիւթի չէնլիյի միւնաթէպլէրիյէ Ի-
րատ էթալիյի նութգատ, «Միսիօնէրլէրին Իլի
նէշը Ի մէ'արիֆ Վէ տին տիր» տէյիւ օէօյլէմիշ
օլտըղը սէօզտէն տօլայը չիտտէթլէ մօւ"ախէզէ է-
տիլմէքտէ տիր:

Լոյտաթի պէնտտէ Թէպլիթ Ի պէշարէթ Իլիւն
Ազսա Ի Շարգ Եախսու սա"իր փուլթիէրլէթ մէմ-
լէքէթլէրէ կիթմիշ օլան միսիօնէրլէրտէն լիսան Ը
օթիթայիլ Վէ մահմէտէթլէ պահօ օլունմըշ տըր:
Էկէր Ամէրիգա Վէ Էվրօփանըն խրթիթիյան քի-
լիօնէրի մէզքիւր մէմլէքէթլէրէ Ինճիլ Ի Շէրիֆի
վա'զ էտէճէ ատէմլէր կէօնտէրմէօլէր Իտի, անլէր
քէնաթլէրին Բապպընա Վէ փուլթիէրէսթիլիյին ճէ-
հալէթ զօւլմէթի Իլիինտէ գալան գալմարա գար-
շը օուլլը օլուրար Իտի: Ասըլ հագիգաթ շու
տըր քի միսիօնէրլէրին Վէ Ի'անէ մագամընտա
վէրիլէն ազլէնին պէօյիւք գըսմը՝ Լոյշըն մուհար-

րիլինին Թաօվիպ էթալիյի մէմլէքէթլէրէ կիթ-
մէքտէ տիր: Կէչէն օէնէ մէրքէզի Էվրօփատա
կէչիթալիմիզ Եազ Թա'թիլի էօնաթընտա հազգ-
լարընտա մա'լիւմաթ Թօփլամըշ օլտըղըմըզ, Վէ
մէրքէզլէրի Նիւշաթլէտէ Վէ Պալտա պուլուճան
Իքի միսիօնէր չիթէթլէրինին Իլլէրինէ տա'իր
զաթէն պա'զը մա'լիւմաթ վէրմիլիզ տիր: Պու չիթ-
քէթլէրտէն պիրիթի քէնտինին հէփ միսիօնէրլէ-
րինի ճէն. Աֆրիգայա կէօնտէրտիլի կիպի, տիկէ-
րինին տախի Ղարպի Աֆրիգատա, Հինտիթան-
տա Վէ Զինտէ միսիօնէրլէրի վար տըր քի, պուճ-
լարըն հէփիթի տախի փուլթիէրէթ մէմլէքէթ-
լէրտէ չալըշըյօրլար: Ենտիմիզտէ պուլուճան էն
օօն րափօթի կէօրէ, Ամէրիգա Վէ Էվրօփատա
99 Փրօթէթիան միսիօնէր չիթէթլէրի պուլու-
նուպ, մէնսուպ օլտըղըմըզ Պօրտ չիթէթլէրին պու
մէմլէքէթլէ կէօնտէրմիշ օլտըղը միսիօնէրլէրին
մըգտարըն պու չիթէթլէրին կէօնտէրմիշ օլտըղը
միսիօնէրլէրին մըգտարընըն 0/0 1ի պիլէ տէյիլ
տիր, Վէ պուլարտա սարֆ օլուճան ազլէնին մըգ-
տարը պու չիթէթլէր Թարաֆընտան սարֆ օլու-
նան ազլէնին անճագ 50տէ պիրի տիր: Մէնսուպ

սլաղը մը Պօրաբն 20 տա՛րէն ի թէպիւրիւնէրի պուլունուպ, պուլնարն իւշիւ, հէր պիւրինին պիւր գաշ մէրթէզլէրի օլմագ իւզրէ, Հինտիթանտա, իւշիւ Ամէրիգատա, պիւրի Ճափօնիտա վէ սա՛րէտէ տիւրէր: Զինտէ Պօգաբլարն իդ-թիշաշաթը գէմաննտա (1900) Պօրտ չիւրքէթի-նէ մէնաուպ 13 էրքէք վէ գարը միսիօնէրիւ պիւր գաշ չօնուգ թէլէֆ օլմուշ տըր: Խրիսթիան 'ալէմի լիութիւէրէթ 'ալէմինի ինճիլին նուրնա կէթիւրմէք իշիւն քէնտի ֆարգընն հէփիսինի եախօտ օնտա պիւրինի պիւլէ իճրա էթմէյօր իօէ տէ, 'աղիմ Բապ-պընն էմրինէ (Մատթ. 28. 19, 20) իթա'աթէն իճրա էթմէքաւ օլտըղը չէյ՝ չօգճա փուլթիւ-րէսթ մէմէքէթլէրտէ իճրա էտիւմէքաւ տիւր:

Մէմալիք ի էճնէպիլէյէ կէօնտէրիւն միսիօնէր-լէրտէն պիւր գաշը պու մէմէքէթէ կէմիլէր տիւր: Իշպու մուհարրի ի 'աճիլ 'իւմ ի իւանիլթ մէք-թէպիլնտէ պուլունուր իքէն, բէֆիլէրի օլան գէ-վաթտան իքիսի էլէէվմ Զինտէ, պիւրիսի Ճափօն-իտա, պիւրիսի Հինտիթանտա, վէ պիւրիսի տա-խի պու մէմէքէթին տախիլի թարաֆընտա պու-լունուպտա տըր, վէ էն սօնրաքինին սա՛րիւրէ-տէն աղ միսիօնէր զայրէթինէ մալիք պուլունուր-ղընը զանն էթմէղ իզ: Պալտա միսիօնէրիլէ կի-տէճէք պիւր գատընա թէսատիւֆ էտիպ, մէզպու-րէյէ նէրէյէ կիտէճէլինի օօրտըղըմըգտա, մէզպուրէ Վիսիսիօն պէնի միսիօնէր սըֆէթիլէ նէրէյէ կէօնտէրիւրէ, տէյիւ ճէվապ վէրտի: Պօրտ չիւրքէթի գօմիսիօնընն 'ատէթի' միսիօնէր սըֆէթիլէ կէօնտէրիւնէք քիմէլէրէ հանկի մէմէքէթէ կէօնտէրիւմէլիլի թէրճի՝ էյէտիք-լէրինի օօրմագ տըր: Պա'զըլարը թէրճի՝ էթ-տիլէրի մէմէքէթլէրի զիքը էտէրլէր իօէ տէ, չօղունըն ճէվապը Վէնի էն զիյատէ լիւզումը օլա պիւրիսի տէյիւ զանն էթտիլինիզ եէրէ կէօնտէրի-նիզ քէլամընտան 'իպարէթ տիւր: Սիննէ տահա պէօ-յիւք օլան գարիլունը քիւրամըղըն էքտէրիսի Տէ-րիսա'ատէթտէ պիւր միսիօնէր սըֆէթիլէ չալըմըշ օլան Տօգ. Ուուտը խաթրլարար: Միւմալիլի իպթիտա Սիւսմա կիթտի, վէ օրատա գէվճէթի վէ-ֆաթ էթտիլէն սօնրա, մա'սում չօնուղը իլէ պէրապէր Ամէրիգայա 'ալտէթ էյէտի: Օլ տա՛ր-րէ ի թէպիւրիլէ սա՛րի պիւր միսիօնէր չիւրքէթի-նէ տէվր ու հէվապէ էտիլտիլէն սօնրա, միւմալի-լէյի պու մէմէքէթէ կէլտի: Տէրիսա'ատէթտէ վէ ճիվար մահալլէրինտէ պիւր չօգ քիմէլէրին թանը-տըղարը Մր. Հիլզօգ տախի իպթիտա Հինտի-թանա կիթտի իօէ տէ, գէվճէթի խաթթալանաք, վէ օլ իզլիմտէ եաշայամայաճաղը անլալըտըղըն-

տան, պուրայա կէլտիլէր: Պիւրի իզ քի էլէէվմ 80ինճի եաշընտա օլուպ, Թիւրքիտա պու-լունան միսիօնէրլէրին սիննէ էն պէօյիլիւ պու-լունան Խարփութ միսիօնէրի Տօգ. Պարնըմ' պիւր ինճիլ վա'ըղը սըֆէթիլէ սա՛յ ու զայրէթլէրինէ Ամէրիգատա պաշլամըշ տըր, վէ անճագ պիւր սէյ-եա՛ սըֆէթիլէ մէմէքէթի զիյարէթ էթտիլի գէ-ման, պու մէմէքէթտէ գալմագա գարար վէրմիշ տիւր:

Լաքին միւմալիլէյին քէնտի իշինտէն նէյր ի տին էթմէքիլէ մագամընտա պահօ էթմէսի միւ-նասիպ մի տիւր: Միւնասիպ օլուպ օլմամասը պու-թա'պիւրին մա'նա ու մէտուլընա պաղը տըր: Մր. Մուտի՝ ինկիթէրրա վէ Իսգօշիայա իքի սէյ-եա՛աթ իճրա էտիպ, օրալարտա վա'գ էտէրէք, վէ չախի սա՛յ ու զայրէթլէրտէ պուլունարագ պիւր չօգ ալար կէլիւրտի: Անըն մագօտի՝ ճնէյր ի տին էթմէք իտի: Օ տիւնեանըն էն 'ալի վէ նէճիպ խրիսթիանլարը իլէ էն մէշուր վէ մուգթէտիւր վա'ըղարընտան պա'զըլարը քէն-տիւրին չալըշմագա օլաղը Լօնարատա, Էտին-պուրկտա վէ սա՛րի չէհիլլէրտէ պուլունուպտա իտիլէրինի պիւրի իտիլտէ տէ, պու էյի զաթլա-րըն եէթիլէմէտիլէրի պիւրլէրնէ քիմէլէրէ բու-հանիճէ միւֆիտ օլապիլէճէլինէ ինանըր իտի, վէ հասըլ օլան նէթիճէ տախի միւմալիլէյին իշպու-զանն ու ի'թիգատընն տօղուլըղընը իսպաթ էյ-լէտի: Լօնարանըն էն մուգթէտիւր վէ էն տինտար վա'ըղարընտան պիւրիսի օլան Վեր. Բէմպըլ Մօր-կըն Ամէրիգայա կիտիպ պիւր գաշ սէնէ օրատա չալըշտը, վէ ի'թիգատըմըգճա, Ամէրիգայա կիթմէք-լէ ճնէյր իտին՝ տահա զիյատէ իֆա ի խըտմէթ էտէպիլէճէլի իւմիտի օլմատա իտի, սա՛րի հիշ պիւր չէյ անը քէնտի վաթտընը մուվագգաթէն թէրք էթմէլէ իգնա՝ էթմիշ օլմագ իտի: Օ Ամէրիգա-տաքի չօպանլարա, եախօտ խրիսթիան ինճիլէրէ մուխալէֆէթ, եախօտ անլէր իլէ միւրագապէ էթ-մէլէ տէյիլ, անճագ անլէր իլէ պէրապէր իլէմէլէ կիթտի, վէ Լօնարայա 'ալտէթ էթտիլինտէ, օրատա քէնտիլէրէ բուհանիճէ իֆա ի մու'ավէ-նէթ էթմիշ օլմաընտան տօլայը մէմնուս վէ մին-նէթտար օլան պիւրլէրնէ քիմէլէր պրագտը: Կէլէն պահարտա Թիւրքիտա պուլունան ին-կիլիլ վէ Ամէրիգալը խրիսթիան ինճիլէր քէն-տիսինի տիւրլէյնլէրին բուհանի հայաթընա եար-տըմ էտիպ տահա զիյատէ տէրիլէշտիլէպիլէճէլի իւմիտի իլէ, Իսգօշիալը միւպէշիլէր չէհիլ Վեր. Մր. Մըզնիլի կէլիպ, Տէրիսա'ատէթտէ վէ իզմիւր-տէ պիւր թագըմ բուհանի խըտմէթլէր իֆա վէ

վաճառքը իրատ էթմէքիւն տա՛վէթ էյլէտիւր : Նէշը ի տին կէնիշիւք եախօտ տէրինիւք ճիհէթ-
լէրինտէն օլա պիլիր : Պու շէյ տահա չօզ քիմսէ-
լէրի խրիթթիյանլըզը դապուլ էթմէյէ գանտըր-
մագտան, եախօտ դաթէն միւ՛մին օլանլարըն գալպ-
լէրինտէ լութֆ ու ինայէթ իշինի տէրինլէթմէք-
տէն իպարէթ օլապիլիր : Հազգ վէ կէրչէք տին էն
տէրին մա՛նաւընճա հայաթ տըր, վէ պիր խրիթթի-
յան հալինտէ տօղմագլըզ միւթէյէքքիր օլաճադ պիր
խուսուս իոէ տէ, պու շէյ հատտը զաթինտէ
պիր քիմսէյի Ալլահըն իթէտիյի կիպի պիր խրիթ-
թիյան եախմադ : Գրիխէ էտրարընըն քէնտիւրէ
մախսուս մէվզը՝ ի մուհիմլէրի վար տըր, վէ
րէսմ ու այինլէր պա՛ղը քիմսէլէրճէ մուֆիտ օ-
լապիլիր իոէ տէ, պուշլարըն հէր իքիթինտէ տա-
խի խրիթթիյանլըզըն գալպի պուլուշմագ : Ալիմ ի
Մութլադ օլան Ալլահ հիշ չիւպէն եօզ քի էն պէօ-
յիւք գըյմէթի հա՛րգ օլան շէյէ էն ղիյատէ իթի-
պար էտէր, վէ տիաշիքեար տըր քի օլ շէյ փաք,
միւսթագիմ վէ խայրաթլէ կէչիրիլէն պիր ՚էօմը
տիր, եա՛նի Ալլահա վէ ինսանլարա դարչը մու-
հապլէթին հիւքմ ու նուֆուզը ալթընտա պու-
լուշան պիր ՚էօմը տիր : Պուշա պինա՛էն հագիգի
խրիթթիյանլըզ շախօի պիր շէյ տիր, վէ հէր հա-
գիգի շախօն անտէ նէշվ ու նէմա պուլաճաղը պիր
շէյ տիր : Պետրոս առաքեալըն էմըի ճինայէթտէ
նէմա պուլուշուզդտան իպարէթ տիր : Հէր շախ-
օն գալպինտէ վէ ՚էօմըլնտէ վէ պինա՛էն ՚ալէյի
՝աւմուսի քիլիոտէ նէշը ի տինի թէրվիճ էտէն
հէր շէյ՝ պիր նի՛մէթ ու պէրէքէթ տիր :

Վէ լաքին մագքէտիմիդ Լյա՛տաքի պէնտին իխ-
թար էթտիյի մէ՛՞էլէնին թէտգիգիին թէ՛խիր էթ-
մէք տէյիլ տիր : Պիր քիլիօէյէ մէնսուպ օլան
խրիթթիյանլարըն եէք Գրիլիօէնին տիկէր պիր
չիւպէսինին թա՛նթը իշլալընտա պուլուշան պիր
տա՛իրէ ի թէպչիրիյէ կիտիպ չալըճալարը միւ-
նաթիպ օլուր մը : Օ հալ ու քէյֆիյէթլէրէ պաղը
պիր շէյ տիր : Փարզ էտէլիմ քի պիր քիմսէ պիր
էյալէթտէ արագիյի գէր՝ ու թիմար էթմէք իշիւն
գաթէն մէվճուտ օլանտան տահա էյի պիր ուսուլ
պուլմը տըր : Օ քիմսէ եանըմըչ օլապիլիր, լա-
քին • շէյ անըն խալիս պիր գանըչը օլադգա,
օ քիմսէնին մէղքիւք էյալէթէ կիտիպ, էհալիյի
քէնտինին ուսուլընը գապուլ էթմէյէ գանտըրմա-
ղա չալըճաւընտա եադըճադ պիր շէյ վա՛ր մը :
Եախօտ ֆարադա պիր հէքիմին՝ մարաղարը թէտա-
վի էթմէք իշիւն քէնտիթինին էօյրէնմիշ օլադը
ուսուլըն պիր թաղըմ խրիթթիյան մէմլէքէթլէրտէ
ճարի օլան ուսուլը թէտապիտէն գաթ գաթ էյի

օլադընա իթմինանը քեամիլի վար տըր : Միւ-
նաթիպ տէյիլ մի տիր քի պու հէքիմ խայր էթմէք
իւմիտիլէ մէղքիւք մէմլէքէթլէրտէն պիրիսինէ
կիտիպ, քէնտի գանըչ վէ իթիգատընը վէ անըն
էապապ ու տէլա՛իլինի անլէրէ պիլտիրսին : Լաքին
խրիթթիյանլըզ չօլ շէյ տիր քի իթիգատըմըգա,
անը իշիւմը ճարի իլէ սէմատան ախդ ու գապուլ
էյլէմիշ իզ տիր : Թօփրաղըն հէփ գուլվէ ի ին-
պաթիյէսինի, եախօտ իլաճըն հէփ գուլվէ ի շա-
ֆիյէսինի էլէ կէչիրմէք նէ գատար մուհիմ իսէ,
տինիմիդտէն տախի հէփ բուհանի խայր ու մէն-
ֆա՛աթը իթիհնալ էյլէմէքլիք ՚այնի տէրէճէ վէ
պէլքի տահա ղիյատէ մուհիմ տիր : Վէ էկէր
պիր քիլիսէյէ մէնսուպ օլան պիր խրիթթիյան
տիկէր պիր քիլիսէյէ մէնսուպ օլան խրիթթիյան-
լարըն եանընա, քէտինին մէնսուպ ՚օլադը քիլի-
սէ եէկեանէ հազգ քիլիօէ օլուպ, անըն խարիճին-
տէ պուլուշանլար գալ՝ ու հէլաք օլուրլար տէ-
մէյերէք, անճադ պիրատէքանէ պիր բուհ իլէ կէր-
չէքտէն ինանտըղը շէյի, եա՛նի քէնտինին մէն-
սուպ օլադը քիլիսէնին խրիթթիյան հագիգաթ-
լարընա վէ խրիթթիյան հայաթընա պաղմաւընըն
ուսուլը Գ. Մուգ.ին աքեամընա տահա մուվա-
ֆըզ օլադընը, վէ բուհանիճէ տահա մուֆիտ օլ-
ադընը պէյան էտէրէք կիտէրտէ, օ քիմսէ փէք
միւնաթիպ պիր մուամլէլտէ պուլուշմագտա տըր :
Ֆիլիադիգա, գանըմըգա, էկէր օ՝ պու եօլաա
մուամլէլ էթմէյէճէք օլուրա, քէնտինին խրիթ-
թիյան պիրատէլէրինէ գարչը պօրճուլ օլադը
վազիֆէյի իֆա էթմէմիշ օլուր : Պու փրօփալան-
տա նամըյէ թէմիյէ օլուշա պիլիր իոէ տէ, պէօյ-
լէ թէմիյէ օլուշմասը մէ՛՞էլէի թէպտիլ էթմէգ :
Պիզ քէնտի փայըմըգա, պու մէմլէքէթտէ
կէչիրմիշ օլադըմըզ թագրիպէն 40 օնէլիք միւտ-
տէթտէ պիր քիմսէյէ հէր հալտէ ֆրօթէթան
օլմասը լիւզուլմըն առլա իխթար էյլէմէմիշ իզ
տիր : Լաքին տա՛իրէ ի թէ՛աիր ու նուֆուզըմըզ
տախիլինէ տիւշէն հէր քէսէ, տահաճիտտի, տահա
մուգատտէ, տահա միւսմիր պիր խրիթթիյան
հայաթընա, եա՛նի պիղադադանէ մուհապլէթլէ
տահա տօլու վէ Գրիտտընըն ղէմին իւզէրինտէ ի-
քէն կէչիրմիշ օլադը ՚էօմը տահա պէնդէր պիր
հայաթ կէչիրմէթ լիւզուլմընը իխթար էթմիշ իզ
տիր : Գալէն վէ գալէմէն պուշըն էթմէյէ տէվամ
էտէճէյիզ, վէ պու մա՛նատա ՚էօմըլմիզ օլադը
միւտտէթճէ նէշը ի տինէ օա՛յ էտէճէյիզ :

ՆԵՆԻ ՍԵՆԵՏԵ ՔԻԼԻՍԵԼԵՐԻՄԻՉ

Հէր սէնէնին իպօթիտառնտա քէնտի մէսէքի հայաթըմըզ պիր կէօզտէն կէշիրմէք, վէ օլ սէնէ գարֆընտա իւլահ ը նէֆս իշիւն պիր թագըմ ԵՆՆԻ գարարլար վէրմէք փէք միւսթահաէն պիր 'ա-տէթ տիր: Իւմիտ էտերիզ քի, գարիյունըմըզտան չօզլար պու էյի 'ատէթի իսթիհալ էյլէմիշ տիր-լէր: Պէօյլէ պիր ուսսւլըն քիլիսէլէրիմիզ իշիւն տէ միւսթիտ օլաճաղը պէտիհի օլտըղընտան, քիլիսէլէ-րիմիզին պու սէնէ ի միւսպարէքէտէ հայաթ ը մա-նէվիյէսինն նէշվ ու նէմասը իշիւն նէ խոսոսու-լարա տիգզաթ էտիրսէ ֆա'իտէլի օլուր իտիյինի միւսթալա'ա էթսէք ճա'իզ տիր:

Ինճիլի ճէմա'աթլարըմըզն պու սէնէ գարֆըն-տա էնէմիյէթ վէրէճէքլէրի պիր խոսոսուտա Ազ-գապետարանա օլան 'ալագալարը տըր: Ազգապե-տարանն ճէմա'աթլարըմըզա օլան միւնաթէպէթի վէ անըն քիլիսէլէրիմիզէ օլան խըմմէթինն էնէմ-միյէթի հազընտա պուստան ազաէմ Եազմը ի-տիր: Պու մուհիմմ մէ'մուրիյէթին ֆա'իտէլի պիր օուրէթտէ իֆա էտիլէպիլմէթի իշիւն, ճէմա'աթլա-րըմըզն Ազգապետարանն մէսարիֆաթընա քէն-տի իսթիյարի 'աթիյէլէրի իլէ մու'ալէնէթ էթմէ-լէրի վաճիպ տիր: Լաքին չու պիր խոսոսուտա ունութմալը տէյլի իզ քի, պու իքի հէյ'էթլէր միւսթէգապիլ վազիֆէլէր իլէ միւսթէլէֆ տիրլէր: Բիլիսէլէր' Ազգապետարանա ի'անէ էթմէք կէրէք օլաղլարը կիպի, Ազգապետարան տախի քիլիսէ-լէր թարաֆընտան թա'եին օլուսմըլ օլան վար-չ ու թեան ժողով իլէ պիրլիքտէ իլլէմէք կէրէք տիր: Ազգապետարանն իտարէթի չախի պիր մէս'էլէ օլմտըղընտան, վարչութեան ժողովըն Ազգապետարանն ումուր ը իտարէթինտէ հիսթ-տար օլմասը լաղըմ տըր: Ճէմա'աթլարըն մու-հապպէթ վէ իշիլիւրաքընը վէ օլ Եօլաա քիլիսէնէ ի'անէլէրինն ճէլպ էթմէնին էն միւ'էսթիր թարիզի, Ազգապետարանն վարչութեան ժողով իլէ պէրա-պէր իլլէմէսի տիր:

Բիլիսէլէրիմիզին բուհանի Միւսթիւն մէնիս-լէրինն սէնէվի իճթիմա'լէրինն տախի նազար ը տիգզաթա ալընաճաղ խոսոսուլար վար տըր: Ան-լատըղըմըզ կէօրէ, Կիլիկիա վա'ըզլար մէնիսին-տէ վա'ըզլարըն բուհանիճէ թէրագընտա 'ա-լագատար օլան մէս'էլէլէրէ տահա գիյատէ էնէմ-միյէթ վէրիլմիշ տիր: Մէրքէզի Միւսթիւնտա կէ-չէն սէնէ Բիլիսէ նիգամիմա'էսինն միւսթէրէսի-նէ տահա գիյատէ վազթ վէրիլաի: Վէ օ մէս'էլէ սայքի պիթմիշ օլտըղը հալտէ, իւմիտ էտերիզ քի պու սէնէքի մէնիստէ վա'ըզլարըն բուհանի հայա-

թը մէս'էլէսի տահա գիյատէ էնէմիյէթ քէսպ էտէնէք տիր: Էսէֆ էտերիզ քի, պու սէնէ Բիւ-թանիա Միւսթիւնը իճթիմա' էթմէմիշ տիր: Չան-նըմըզա, Բիւթանիա վա'ըզլարը մէնիսինն հէր սէնէ իճթիմա' էթմէսի, վէ անտէ վա'ըզլարըն բու-հանիճէ, թէրագընտա մէտար օլան մէս'էլէլէրէ չիմաթիքնտէն տահա գիյատէ վազթ վէրիլմէթի, պու տա'իրէտէ պուլուսնա քիլիսէլէրին բուհանի-ճէ նէմառնա մու'ալէնէթ էտէնէյի պի իշիլպահ տըր:

Բիլիսէլէրիմիզին տախիլի իտարէսինն կէլիննէ, պու սէնէ գարֆընտա ճէմա'աթլարըմըզ արառըն-տա թէշվիզ էսիլէնէք խոսոսուլարտան պիրիսի գրա'աթփէրվէրիք տիր: Արամըզտա գրա'աթ էթ-մէք արզուսը վէ 'ատէթի ճիլէթինտէ պէլլի պիր թէրագը միւսթահատէ օլուսմամագտա տըր: Վա-գա'ա կէչէն սէնէ գարֆընտա լիսանըմըզտա չօգ քիթապլար նէշը օլուսմամըլ տըր: Լաքին չուսը պիլմէլի իզ քի, պու իքի շէյ, Եա'նի Եէնի քի-թապլար նէշրի, վէ էհալի արառընտա գրա'աթ էթմէք արզուսը՝ Եէքտիկէրինն միւսթէգապիլ 'ա-լագատա պուլուսնըլար: Եէնի վէ ճալիպ քիթապ-լար նէշը օլուստըզա էհալի օգուսմաղա արզու-էտէր: Էհալինն քիթապլարը սաթուն ալըպ օ-գուսմաղընա էմիլիյէթ օլուսուր իսէ, Եէնի քի-թապ նէշը էտէնէլէր չօղալըր: Շիմաթիք թապ' ու նէշը օլուսնա պիր քիթապը Էհալիմիզ արառընտա ֆիւրուսթ էթմէք փէք միւսթիլ պիր իշ տիր: Պու սէպէպտէն քիթապ թէ'լիֆինն հէվէս էտէնէլէր փէք ազ տըրլար: Իմաի էհալիմիզ քիթապ սաթըն ալըպ օգուսմաղա սա'յ էտէրսէ, Եէնի քիթապլարըն նէշրի տէ արամըզտա թէրագըն էտէնէք տիր:

Կիրակի մէքթէպլէրիմիզն տէ պիր մէս'էլէյէ խոսոսուսն տիգզաթ տա'վէթ էթմէք իսթէրիզ: Կիրակի մէքթէպլէրի քիլիսէլէրին քէնտի Եվլատա-րըն տիննէ թա'լիմ էտէնէլի մուհիմմ պիր միւ'էս-սէնէ տիր: Լաքին զաննըմըզա, պու թա'լիմ պիր խոսոսուտա նազըս տըր: Օ Կիր. մէքթէպ տէրս քիթապլարընա միւնհասըր գալմաղա, կէննէլէրի-միզ խրիօթիյան թա'լիմաթընա, պախուսուս Ին-ճիլի քիլիսէլէրին թա'լիմաթըն էսասիլէսինն ճա-հիլ պուլուսմագտա տըրլար: Պու կիւն նիչէ Փրօ-թէսթան կէննէլէրէ «Սէն նի'չիւն Փրօթէսթան սըն, վէ Ինճիլի քիլիսէլէրին էրմէնի վէ Գաթօլիք քիլի-սէլէրինտէն ֆարզը նէ տիր» տէյիւ Եիւ'ալ էթսէն, գանա'աթպաիշ պիր ճէվապ վէրէմէյէնէք տիրլէր: Իմաի պիզէ կէօրիւնիւր քի, Կիրակի մէքթէպ տէրս քիթապլարընտան մա'տա, պու սէնէ գար-ֆընտա Եա վա'ըզլար, Եա սա'իր մուսթէտիր գաթ-

լար թարափընտան կիրակի մեթեպերիմիդտե թա'լիմաթ ը տին ի Մեօհիյե վե Փրօթեօթանլը-ղըն թա'լիմաթ ը էսասիյեսի իւղէրինէ պիր թա-զըմ տերօլէր վերիւտե փեք Ֆա'իտէլի օլուր :

Գիլիսէլերիմիդ պու սէնէ զարփընտա պիր շէյե տահա տիգգաթ էթմէլի տիրէր : Ինկիլթէրրա վե Ամէրիգատա վե սա'իր մէմէքէթլէրտէքի քի-լիսէլէրտէ ինթիպաճ ը բուհանի մէմէլէօի ճիտտէն միւթալա'ա, վե լաղըմ կէօրիւնէն հէր պիր սա'յ ու ղայրէթ պէզլ էտիլմէքտէ իքէն, պու խուսուստա պիզիմ քիլիսէլերիմիդ պիգայտ պուլուսնմալը տէյիլ տիրէր : Պիզիմ քիլիսէլերիմիդ տէ Ալլահնը Րու-հուսնըն ղանի պէրէքէթլէրինէ միւհթաճ պիր հալտէ տիրէր : Պու սէպէպտէն կէրէք վա'րզ վե չօպանլա-րըմըղըն, վե կէրէք քիլիսէ շոգաբարձու մէմիթ-լէրինին, վե կէրէք քիլիսէյի սէվէն հէր պիր զաթըն պուսնըն իչիւն տիւշիւնիւպ, տու'ա էթմէթ լաղըմ տըր : Վե լաքին կէչէն սէնէքի թէճրիպէմիդտէն չու պիր խուսուսա նազար ը տիգգաթ տա'վէթ էթմէք իսթէրիզ, Եննի 'էօմրէ մալիք օլտըզլարընը ղանն էտէն պա'զը պիրատէրլէրին քէնտիլէր կիպի հիօօ էթմէյէն պիրատէրլէրինին խրիօթիյան թէճրիպէ-լէրինէ չէշմի հազարէթլէ պազմալարը էհալիմիդ արաթընտա ինթիպաճ ը բուհանի մէմէլէօի 'ալէյ-հինտէ պիր հիօսիյաթ հաթըլ էթմէքտէ տիր : Պու շէյ' քիլիսէլերին հայաթ ը բուհանիյէօի իչիւն մու-ղիրը օլաճադ տըր : Իմտի պու հիօսին' արաթը-տաքի Րուհ իւլ Գուտթըն իչինէ պիր պէօյիւք մա-նի'է օլտըղընը պիլէրէք, պիր թարափտան պիզիմ կիպի, հիօօ էթմէյէնլէրէ չէշմի հազարէթլէ պազմադ խաթաթընտան իսթիրազ էթմէլի իզ, օլպիր թա-րափտան մուգատտէս հայաթա նա'իլ օլտըզլարը-նա պա'զը 'ալաճէթլէր կէօրտիւշիւմիւզ քիմօէլէրին մու'ամէլէօինտէ չարփըզ վե միւթէնազըզ հալլէր կէօրիւնէն, ինթիպաճ ը բուհանիինն էհէմմիյէթ վե գուվվէթինէ վեօվէօէ էթմէմէլիյիզ : Իմտի քիլի-սէլէրիմիզին պու սէնէ զարփընտա Րուհ իւլ Գուտթ թարափընտան խուսուսթի պիր օուրէթտէ ղիյարէթ էտիլմէօինի, վե Պենտեկոստէ պէրէքէթլէրինէ նա'իլ օլաթընը ֆէրաղէթ էթմէյէրէք, Ալլահտան թալէպ էտէլիմ :

Յ. Գ. ԳԻՐԳՈՐԵԱՆ

«ԻՇԻԹՍԷՔՏԷ ԶԱՊՈՒԻ»

Պա'զը քիմօէլէրին իչիթմէք գուվվէթլէրի փեք քէսքինլէշի : Մեհելա, թէլէկրաֆխանէտէ իչլէյէն պիր մէմուրը ալալըմ : Թէլէկրաֆ ալէթինին չարիւլարը 'ալէտտէվամ իչլէյիպ, թէլին իւղէրին-տէն խապէրլէր կէօթիւրիւր : Տիւնեանըն միւն-թէհալարը պու խապէրլէրի ալըլար : Փազաթ օլ

խուսուսթի թէլէկրաֆնամէ իչիւն տա'վէթ վուգու' պուլուր պուլմազ, թէլէկրաֆ մէմուրը տէրհալ քէնտիսինէ կէլմէքտէ օլան խապէրի ալմաղա այըզ վե ույանըզ պուլուսնըր : Սէն վե պէն իսթիմալ քի օ տա'վէթի իչիթմէք իչիւն, տա'աթլարճա միւտտէթ օրատա օթուրա պիլիլ իօէք տէ, զէրրէ գատար պիր շէյ իչիթմէզ իզ : Թէլէկրաֆըն սէսլէրի իլէ տա'իր սէսլէրին խարիճտէն օլան պիր քիմօէնէ հիչ պիր ֆարգալարը օլմազ : Լաքին գուլաղը պու կիպի սէսլէրէ թա'լիմի օլան պիր քիմօէյէ կէլէն խապէր էօյլէ ղիյասը գատար 'այան վե աչիքեար տըր :

Պէն պիր տէֆա'ա պիր իօլիմ գազանը ֆապրի-գաթընա կիթտիմ : Փապրիգանըն հէր թարափըն-տան նէ' կիպի պէօյիւք պիր խարըլթը, կիւրիւ-թիւ չըզմազտա իտի : Պու շամաթա վե կիւրիւ-թիւրէր' առէմին 'ազընը տաղըթմաղա քեսֆի ի-տիլէր : Պէն առէմլէրին պէօյլէ խարըլթը կիւրիւ-թիւ արաթընտա գոնուշտըզլարը ղէման պիրիպիր-լէրինէ մէրամլարընը նասըլ անլաթտըզլարընա տողրուօր հայրէթտէ գալտըմ : Լաքին 'աճէպա ան-լէր պիրիպիրլէրի իլէ գոնուշըրա'ր մը իտի, Եօգ-սա ֆապրիգա իչի հիչ պիր սէօզ սէօյլէնմէյէ-րէք, տապահտան ազալմա գատար իլէրիյէ' մի կէօթիւրիւրիւր իտի : Պու սիւ'ալըն ճէվապընը պէնիմ նէճի օլտըղըմ ֆապրիգանըն գալֆաթընա պէյան էթտիյիմ ղէման ալալըմ : Օ' պանա հէր շէ-յին սիւքիւն ու սիւքիւնէթ իչինտէ օլտըղը խա-րիճաէ նասըլ սէօյլէնէք իտիյէ, օրատա տալի երին օ փէրաէտէ սէօյլէտի : Պէն անըն սէօզլէրի-նի իչիտիպ անլայա պիլմէք իչիւն, անա տողրու խայլըճա էյիլմէյէ մէճպուր օլտու'մ իօէ տէ, օ պէ-նիմ էն պէլլիօիզ վե էն ալչադ փէրաէտէ սէօյլէ-տիյիմ սէօզլէրին հէփիօինի իչիտիյօր իտի : Անըն գուլաղը ղիհնիմի թէշվիլ էտէն սէս սէտա փէրտէ-լէրինին հէփիօինէ ալըզգան իտի :

Ալլահ էվլատլարընտան հէր պիրէրլէրինէ սէօյ-լէր : Պիզիմ չողու'մըզ Անըն պիզէ սէօյլէտիլէրի-նին մա'նա ու մէֆիուսնըն անլամաղըզ, Սէպէպի' սէպէպի գուլաղլարըմըզըն տա'իր սէտալարա ալըշ-մըզ օլմալարը տըր : Տիւնեա պիզի քէնտիլին ղէվզ ու սէֆալէրինէ տա'վէթ էթտիյինտէ, անըն սէ-օինի իչիտիլիզ, Սէրվէթ ու տէվլէթ հէման պիր գուլաղըմըզա ֆըթըլտայաճադ օլտա, տիւնեանըն նիհայէթլէրինէ գատար անըն արգասը օրա կի-տէրիզ, կիւնաճըն էն ուսուլ սէօի պիզէ էրիլիլ էրիշմէզ, անա իթա'աթ էտէրիզ : Լաքին սէմա վե ղէմինին փէտէրի Ալլահ պիզէ սէօյլէմէյէ թէնէզ-զիւլ էթտիքտէ, պիզ իչիթմէզ օլուրըզ :

Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր, պիզէ «Իչիթմէքտէ

չապուք օլմամըզ էմր էտիլիօր: Էկեր պիզ էթ-րաֆըմըզտա պուլունան տիւնեանն մախուֆ թե-վիլաթընտան գուրթուլմագ իթէրսէք, պու էմրէ հէր հալտէ իթա'աթ էթմէլի իզ: Պա'ղէն պիզէ Ալլահ ֆիլհագիգա տիւնեանտան քիւլլիյէն գալըմըզ կիպի կէլի: 'Ալետտէվամ շէրրին տա'վէթլէրինի տինլէմէքտէն գուլազլարըմըզ օ դատար աղըր-լա'մըշ տըր քի, Օ' պա'ղէն պիզէ կէօք կիւրիւ-թիւլէրի ռէտաաըլէ օէօյլէտիյի զէմանլէրտէ պիլէ, Անըն օէօրինի թանըմազ ըզ:

Լաքին պիզէ օէօյլէյէն Ալլահ քէնտիօթ օլտըղը-նը նա'սըլ պիլէճէլիզ: Թէլէկրաֆճը թէլէկրաֆ հա-զըլարը եթրինի թուլթան թըզ թըզ օէօլէրին մա-նալարընը էօյլէնի իքէն, քէնտի մա'ալլիմինին իտարէխանէ-ինտէ պուլունանտան պաշգա թէլէկ-րաֆ ալէթլէրինին հէփիօթ գափանըր: Թէլէկրաֆ խաթթը իւզէրինտէն կէլէն եէկեանէ ռէտա' անըն գուլազլարը իշիւն թաօմիմ էտիլմիշ օլան սէտա տըր: Օ' թէլէկրաֆ թէլինին օպիթ ուճուլտա օէօյ-լէյէն տօթթուլն օէօրինի տինլէր իքէն, հուզըր վէ րահաթը իխալ էտէն օէօլէրին հէփիօթ գափա-տըրը: Իշթէ անճազ օ պու եօլ իլէ թահօրի էթ-մէքտէ օլտըղը թէլէկրաֆ ֆէննինտէ քէսպի մէ-հարէթ էտէպիլի:

Պի'այնիհի պիզ նազարը տիգգաթըմըզը տիւն-եանտան քիւլլիյէն չէվիլէրէք, աբա սըրա'խալվէթ-լէրիմիզին օիւքիւն ու օիւքիւնէթի իշինտէ Ալ-լահ քէնտի մուհապպէթինին թաթլը հիքեայէօրինի օէօյլէր իքէն, Ալլահըն սէտաաընը տինլէմէյէ միւհ-թաճ ըզ: Պիզ պիլ տէֆ'ա Ալլահըն պիզէ օէօյլէտի-յի զէմանը պիլէճէք տէրէճէտէ չապուք իշիթմէք-տէ քէսպի միւհաթէսէ էյլէրսէք, աթթըզ տիւն-եայա կիտիպ, գալպլէրիմիզի կիւնանըն պիզի պաշ-գա թարաֆա չէվիլմէք իշիւն չըգարաճաղը պիլ-ճիւմլէ չամաթալարա գարըն սատըզ թուլթա պի-լիլի:

Թէլէկրաֆ վէ ԹէլէթՅՈՆ

(Փրօֆ. Յ. Յ. Մանուկեան, Մերդիֆու)

Գատիմտէ թէփէլէր պաշընտա պայրազլար հա-խօտ ալէվլէր իլէ իշարէթ վէրմէք կիպի ուսուլ-լար իթթի'մալ օլունուլ, մահալտան մահալա օէ-րի'էն մա'լիւմաթ կէօնտէրիլի իտի: չիմտի տախի պունա պէնզէր ուսուլլար հալա պա'զը մահալար-տա միւհաթա'մէլ իտիլի իշիտիլիօր: Լաքին կէրէք օիւր'աթ կէրէք տըզգաթ ճիհէթիլլէ հիշ պիթ ու-սուլ թէլ վէ էլէքթրիքիլէթ իթթի'մալ էտէրէք իճ-րա գըլընան մալխապէրէյէ թէչպի օլունամազ: Նըն մուճիտի Ամէրիգալը Մօրս իտիլինի հէր քէս

պիլի: 1832տէ էօաթընը քէչֆ իլէ 1837տէ 'ամէլի օսուրէթտէ իթթի'մալա պալաաը, Էօաթը' էլէք-թրիգիլէթ վաթըթաաըլլէ պիլ տէմիթ գօլու մըզ-նատրօա թահվիլ էտէրէք, պիլ իյնէ հարէքէթ էթտիլմէք տիլ: Իյնէ պիլ քեաղըտ չէրիտէ տօ-գունուլ, էլէքթրիգիլէթի ազ հախօտ չօզ միւհ-տէթ տօգունտուրմազալ չէրիտին իւզէրինէ նօգ-թալար վէ իաթթլար իշարէթ օլունուլ: պուն-լարըն 'ատէտի վէ օըրաօը իսէ հարֆլարա իշա-րէթ օլարազ, քէլիմէլէր թէչքիլ օլունուլ: Շիմ-տի էքսէրիա չէրիտ ուսուլլու գալըմըշ օլունալ, գօ-լուն չարփմաօը սէտաաը իլէ հարֆլար իշարէթ օ-լունուլ: Հէր պիլ լուզէթի վաթաթ հիսապ իւզ-րէ ալթըշար հարֆտան 'իպարէթ 'ատտ էտէրէք, չէրիտ իլէ սա'աթտա 4-500 լուզէթ քէչիտէ օ-լունուլ, չէրիտօրիզ՝ 600: Լաքին պունուլ իլէ իքթիֆա օլունամաը: 1860տա Հիուզ նա'մ ինկի-լիզ՝ հաղը մաքինաթընա պէնզէր պիլ թէրթիպ իլէ տօղրուտան հարֆլար հազան պիլ մաքինա իճատ էթտի: պունուլ իլէ սա'աթտա 1,200 լուզէթ քէ-չիտէ օլունուլ: Պու ալթիտէն չիմտի տիւնեանտա 4,000 գատար միւհաթա'մէլ տիլ: Հիուզ մաքինա-սընըն իքի մէրքէգտէն գարըն գարընա 'այնի զէ-ման իլլէյէ պիլէն պիլ թարզը տախի քէչֆ օլուն-մըշ տըր: պունուլ իլէ սա'աթտա 2,200 լուզէթ նազլ օլունապիլիօր: Պու տախի քեաֆի 'ատտ օլունմայրալ, Յրանթըզ Պօտօ տէօրթ մաքինայը էօյլէ րապթ էթմիշ տիլ քի միւլթէնապիպէն իլլէ-յէրէք, հէր պիլի 'այնի թէլ իւզէրինտէ օանիյէտէ իւշ հարֆ իրօալ էտէր, չէօյլէքի տուրմայարազ իլլէտիքտէ սա'աթտա 7,200 լուզէթ նազլ էթմէք գապիլ տիլ: Ամէրիգալը միւլթէվէֆֆա Հէնրի Բօ-լէնտ 1900տէ պունուլ տախի տուհա զիյատէ իքմալ էտէրէք, գարըն գարընա տէօրտէր մաքինանըն 'այնի թէլ իւզէրինտէ իլլէյիպ, սա'աթտա վաթաթ հիսապ իւզրէ 19,200, իքթիզա ի հալտէ հաթթա 28,800 լուզէթ քէչիտէ էյլէմէփին միւլթըն գըլ-մըշ տըր: Պու օիւր'աթը տախի թէֆէվիլիւզ էթ-մէք իւզրէ, 1903տէ Փօլազ վէ վիլալ նա'մ իքի Ավսթրիալը՝ հաղըն զիյա վաթըթաաըլլէ ֆօթօ-կրաֆ քեաղըտը իւզէրինէ թապ' էտէն պիլ ու-սուլ իճատ էյլէտիլէր: պունուլ իլէ սա'աթտա 50,000 լուզէթ, հա'նի 300,000 հարֆ կէօնտէրի-լիօր:

Սէնէտաթ գապիլինտէն օլան թահրիրաթտա պիլ տաթմին խաթթը տէթիլինի պուլունտուր-մազ տախի թէլէկրաֆ վաթըթաաըլլէ միւլթըն գըլընմըշ տըր: Գէզա պիլ տաթմին հախօտ պիլ մէնզարէնին թապիլիլինի թէլէկրաֆ վաթըթաաըլլէ

պիր մահալտան արևելք պիր մահալա կենտրոնի-
նին ետևը պուլունտու վե կիթտիքե հեմալ է-
տիլմեքտե տիր, չեոյլե քի պու կիւն պիր տիյար-
տա վուգու՝ պուլուն պիր գիյնէթին ֆոթօկրաֆը
եարընքի զաղէթալարտա նէշր օլունապիլիր:

Պուննա մուխապերէյի նազլ էթմէք իչիւն չե-
հիրլէր վե տիյարար եէքտիկէրինէ թէլ վաթըթա-
սըյլե րապթ օլունմուշ տըր վե փէք ազ պէյապան
մահալար վար տըր քի մէտէնիյէթին պու պէոյիւք
իմթիյազընտան հալա մահրում պուլունսուշար:
Լաքին եալընըզ դարալար իւզէրինտե խաթթլար
վազ՝ էթմէք քեաֆի տէյիլ իտի: Պարզը գըթ'ա-
լարը պիրպիրլէրինէ 'ալապայա գոմազ իչիւն տե-
նիզլէրտէն տախի թէլէր չեքիմէք կէրէք իտի:
Իլք տէֆ'ա պէոյլե պիր խաթթ 1850տէ ինկիլթէր-
րատան Պրանսայա (Տոլըրտան Գալէյէ) վազ՝ օ-
լունտու:

Պու նէվ՝ խաթթլարտա պիր եախտ իքի թէլ՝
լաթթիզ իլէ էյիճէ արըլաղգտան օօնրա, մու-
շամմա՝ վե 'ատի թէլէր իլէ րութուպէթէ, տէնիզ
հայվանլարընա վե գըրըլմազըզա մուգալմէթ է-
տէճէք պիր հալտէ գալըն վե գա'իմ պիր իփ թէշ-
քիլ էտէրլէր: Գալըն թա'պիր օլունան պու խաթթ-
լար խուսուսի կէմիլէր վե մաքինալար վաթըթա-
սըյլե տէնիզէ կնտիրիլիպ էերլէշտիրիլիր: Իլք ու-
զուն տէնիզ խաթթը 1858 Օգոստոս Յտէ էվրօ-
փատա Իրլանտանըն Վալէնշիա չէհրի իլէ Ամէրի-
գատա Նիւֆաուշտալանտըն Թրինիթի Պէյ չէհրի
միյանէսինտէ իլլէմէյէ պալլատը: պու խաթթ
2,134 միլ (3,434 քիլոմէթրօ) ուզունլուգտա տըր:
Օ գէմանտան պէրու էվրօփա վե Շիմալի Ամէրի-
գա արաթընտա 15 ֆարզը խաթթլար տահա վազ՝
օլունտու: Պիւթիւն տիւնեատա ճէմ'ան 1,600
գատար գապլո գօնուլմուշ տըր: Պունլարըն թու-
լարը մէճմուլ'ան 430,000 քիլ. գատար օլուպ,
90,000,000 Օ. Լաքնա մալ օլմուշլար տըր: Էվրօ-
փատան Ամէրիգայա կիտէն էն ուզուն գապլո Ալ-
մանիանըն էմտըն չէհրի իլէ Ասօր ատալարը իւ-
զէրինտէն Նիւ Եօրք չէհրիլի րապթ էտիպ, 7,671
քիլ. ուզուն տըր: Տիւնեատա էն ուզուն խաթթ
Պահր Մուհիթ ի Գէպիրտէ պուլունսուպ, Մ. Ա-
մէրիգայա մախուս տըր: Սան Պրանշիպօտան
Հափայի ատալարընա 4,420 քիլ., օրատան
Միտուէյ ատալարընա 2,320 քիլ., անտէն Կուամ
ատալարընա 4,650 քիլ., վե էնճամ պունտան Ֆիլի-
փին ատալարընա 2,760 քիլ., ճէմ'ան 14,150 քիլ.
թուլընտա տըր: Պիւթիւն տիւնեանըն թէլէկրաֆ
խաթթլարը զիրտէ պէյան օլունտու:

	Խաթթ. քիլ.	Թէլլէրին թուլու	Սէնէտէ չէքիլէն թիկրաֆնամիր.
Էվրօփա	821.000	3 140 000	290.000.000
Ամէրիգա	140.000	2.240.000	110.000.000
Ասիա	197.000	490 000	54 000 000
Ավսթրալիա	86 000	210 000	14.000.000
Աֆրիգա	81.000	150.000	15.000.000
Գապլուար	350 000	430 000	10.000.000
Ճէմ'ան	2,175.000	6.660.000	493 000.000

Թէլէկրաֆ թէլլէրինին հէփիթի պիր արայա կէ-
թիրիլտէ խաթթը իօթիվա իւզէրինտէ տիւնեա-
նըն էթրաֆընը 166 տէֆ'ա իհաթա էտէպիլիր:

ՄԵՔԹԵՊԼԵՐՏԵ 'ԻԼՄ Ի ՀՈՒԳՈՒԳԱ ՏԱ'ԻՐ ԹԱՂԻՄ
(Փրօֆ. Ջէնաֆ Պէյնէն, Ա. Նիւ-յ)

Հէր գանըլը պիր ֆէրտ իչին ազաթը պուլուն-
տուլը տէվլէթին նիզամաթ վե գափա'իտ ի մէվ-
զու'էսին վազըֆ օլմազ էլլէմ ֆէրա'իզտէն պիրի
տիր: Պիր քիմօէ էյի պիր թէպա'ա օլաճագ իօէ,
նիզամաթա քեամիլէն միւթի՝ օլմալը: միւթի օլ-
մազ իչիւն տէ անլէրին նէ օլտուլընա էյիճէ վա-
զըֆ օլմալը: Պինա'էն 'ալէյ, մէքեաթիպ ի 'ատի-
յտէն պէտ'էն հէր տէրէճէ մէքեաթիպտէ,
շակիրտանըն գափանիյն տա'իլէսինտէ անլայապի-
լէճէլլէրի սուրէթտէ քէպ ի մա'իլմաթ էյլէմէլէ-
րի զիյատէսիլլէ արզուլանաճագ պիր խուսուս
տըր: Լաքին պու՝ գօլայ պիր իշ տէյիլ տիր: խու-
սուսա քի, պու մատտէյէ տա'իլ թալէպէնին
իգթիտարընա կէօրէ միւթէնէվիլ՝ տէրէճէտէն
թէրթիպ ու թանգիմ էտիլմիշ միւնաթիպ տէրս
քիթապլարը, պիլտիյիմիգէ կէօրէ, ասլէր եօզ
տըր: Շու հալտէ մէ'մուլ տըր քի, իպթիտա'ի վե
վիւթա տէրէճէտէն մէքթէպլէրտէ՝ մու'ալլիմ
քէնտիսի, էր-էֆ-ի-ի-ի-ի, 'իլմ ի ախլազ վե Գիթապ
ը Մուգատտէս տէրպլէրինտէ էթալի կիպի, չի-
ֆահէն վե եա թահրիրաթ իլէ, 'իլմ ի հուգուզըն
մէպատիլի տէ շակիրտանա թա'իլմ վե թէլլին
էյլէսին: Մու'ալլիմ էնլլէթիլ օլտուլընտա, պու
տէրօի շակիրտանա փէք միւթիտ վե ճալիպ գըլա-
պիլիր:

Մէքեաթիպ ի իտատիյէ, գօլէճլէր վե Ազա-
տէմիլար կիպի մէքեաթիպ ի 'ալլէ իչիւն 'իլմ ի
հուգուզ թա'իլմի տահա զիյատէ մուհիմ վե
մուգթագի տիր: Տէրօ փրօղրամընտա պու չիւ-
պէյէ միւնաթիպ պիր հիսսէ վէրմէյէն մէքթէպ ի
իտատի հա գօլէճ՝ զաննը 'աճիզանէմիգէ պէօ-
յիւք պիր գուսուր էտէր: Տիյարըմըզտա պիր
Գօլէճ իլմալ էյլէմիշ թալէպէտէն էհալի պի հազ-

զին պիր չօգ տա՝ իրելեբտե թահօրաթ իլէ պիր-
լիքտէ, գաւաանիյն վէ նիզամաթը մէվզուէ հագ-
գընտա մըգտարը քիֆայէ մա՛լիւմաթ, 'արզը հալ,
սէնէտաթ վէ իսթիտալար կիպի. պիր թագըմ
էվրագը գանձունիյէի գալէմէ ալմագ իչիւն օլ-
տուզճա իգթիտար մէ՛մուլ էտէր: 'իւն էլ գա-
նուն հէր ատէմտէն նիզամէն քէնտիւնին հուզուզ
վէ ֆէրա՛րգի նէ օլտուզունու պիլմէօի, վէ գա-
վանիյնէ քեմալիյէն իթա՛ւաթ էթմէօի մէ՛մուլ իսէ
տէ, պիր մէքթէպի 'ալի եա Դօլէճ մէ՛զունընտան
պու՛ գաթ էն տէր գաթ գիյատէ մէ՛մուլ վէ մաթ-
լուպ տըր: Պիւնա՛ն 'ալէյի միլը ու միլլէթէ միւ-
ֆիտ մէքթէպիլէր եթիշտիւրմէք իչիւն, մէճէլլէ,
թիճարէթ գանձունամէօի, ճէզա գանձունամէօի,
ուսուլը մուհագէմէ ի հուզուզիյէ վէ ճէզա՛իյէ
միսիլիլ գաւաանիյնին թէտրիսինէ պու մէքթէպի-
լէրտէ գիյատէ վագթ վէ էհէմիյէթ վէրիլմէի:

'իւլ ի հուզուզ' հատտը զաթընտա փէքվաօի՛,
նաֆի՛ վէ ճալիպի տիգգաթ պիր 'իւմ տիր: Իլը
պագընտա պու 'իւմ փէք գուրու, ողուզ վէ օ-
սանճը կէօրիւնիւր իսէ տէ, լայըզըյէ մէրագ վէ
էմէք վէրիւտիյէ վէ միւնաթիպ սուրէթտէ թէտրիս
էտրիտիյի հալտէ, 'իւլումըն հէր գանզը չիւ՛պէսի
գատար, հաթթա տահա գիյատէ ճալիպի տիգ-
գաթ օլապիլիւր: Հիքմէթ ի հուզուզ, գանձունը
ճէզա, թարիխ ի հուզուզ, հուզուզը պէյն էտ
տիւվէլ, վէ գանձունը մէտէնի (մէճէլլէ) կիպի
տէրսլէր, 'իւլ ի քիմեա, ֆիզիքօ, ֆէլտէֆէ, բի-
յագիյաթ վէ 'իւլ ի իգթիտաթ վէ էմալի տէրսլէր
գատար ճալիպ օլապիլիւրէր վէ ֆիլ հալ օլալօրար:
Հէլէ միլլէ ի գատիմէ նիզամաթը իլէ նիզամաթը
հազըրէնին մուզայէսէսի, վէ եալստ ազվամը
հազըրէ նիզամաթընըն եթաթիլէրիյէ թաթպիգի
միւֆիտ օլտուզու տէրէճէտէ տէ տիգգաթա շայան
տըր: Տողրու տէմիլլէր, 'իւլ ի հուզուզ պիր պահր
ը պիփայան տըր:

'իւլումըն հուզուզիյէնին թէ՛ալլիւմիւ էն գի-
յատէ 'ալլի թա՛լիւմնօգթա ի նազարընտան մուհիմ
տիր: Ալմէպրա, հէնտէսէ, ֆիզիքօ վէ 'իւլ ի հէյէթ
կիպի, 'իւլ ի հուզուզ տալի պիրիւնի տէրէճէտէն
'ալլի պիր փիմիաթիք տիր: Անըն իլէ ինսան
օէրին վէ սողրու տիւշիւնմէք, սողրու նէթիճէ
էթմէք, վէ սաֆաթալարը գօլայճա թէֆրիգ վէ
թէմեիգ էթմէյի էօրէնիր: 'իւլ ի մանթըգ իչիւն
տէ էն էյի մու՛ալլիւմ իլթէ պու տըր: 'իւլումը
թապիլիյէ վէ բիյազիյաթ իլէ պիրիլքտէ, 'իւլ ի
հուզուզ գուվլէ ի միւտրիքէնին վէ հաֆըզէնին
էն պէօիլք խօճաթը տըր: Պի թարաֆանէ, օէրին
վէ քաղլամ տիւշիւնմէք, սողրու նէթիճէ էթմէք,

եթ պագընտա հագիգաթլարը կէօրմէք, անլէրին
նիսպի էհէմիյէթլէրինի թագտիր վէ թէմեիգ, վէ
եթաթիլէրիլէրինէ օլան ալագալարընը թա՛յին էթ-
մէք, պիր օէօգ իլէ, 'ալլը սէլիմ օահիպի օլմագ,
էմր ի թա՛լիմին էն մուհիմ նիշանկեալարընտան
պիրի, պէլքի էն մուհիմի իքէն, էլ եէվմ միւ-
թէ՛ալլէմ տէնիլէն կէնճիլէրտէն չօղարը պու խա-
սիյէթլէրտէն մահրուսիյէթլէրիլէ քէօպ ի իշթիհար
էտրիլար: Պիր գալ էճնէպի լիսանընը կիւզէլճէ
գօնուլմագ, նազիք սուրէթտէ վէ օօն մօտայա
թէվֆիգէն կիյինմէք, աշվալը 'ալէմ հագգընտա
թաթհիճէ ազ չօգ պէյանը էֆէքեար էտէպիլմէք,
տա՛րմա 'ալիմիլքտէն տէմ վաւրմագ, հագիգաթ-
տէն չօգ գիյատէ նիւմայիլէ էհէմիյէթ վէրմէք՝
իլթէ էլ եէվմ թէօտաթիլք էլլէտրիմիգ մէքթէպիլ-
լէրտէն նիշէլէրինին հալի: Պու ֆէվգ էլ 'ատէ
ճայ ի թէ՛էօթիլք տիր: Իշպու իւսթիւն քէօյիւ
վէ եուֆգա թէ՛ալլիւմիւն էօնիւնիւ ալմագ իչիւն
էն միւ՛էստիր չարէլէրտէն պիրի տէ մէքթէպիլէրտէ
'իւլումըն թապիլիյէ իլէ պիրիլքտէ 'իւլումըն հու-
զուզիյէ թէտրիսինէ գիյատէ էհէմիյէթ վէրմէք
տիր:

Խատէմէ ի բուհանիյէ թէտարիք էտէճէք օլան
'իւլ ի Իւահի մէքթէպիլէրինտէ տէ մուլթաթարէն
օլսուն պու 'իւլին թա՛լիմի նէ տէրէճէտէ մուհիմ
օլտըղընտան պահա հաճէթ եօգ: Պիր վա՛ըզ եա
չօպան պուլունտուղու ճէմ՛իյէթին սուրէթ ի 'ու-
մուսիյէտէ էն միւթէ՛ալլէմ շախսը տըր, տէյիլ
իսէ՛ էօյլէ օլմալը: Մէ՛մուրիլէթի իգթիգաթընտան
միւմաթիլի էհիլ թագվա վէ մէզհէպի տա՛րէտէ
պիրիւնի տէրէճէտէն միւթէ՛ալլէմ պիր գաթ օլ-
մաթըյէ պիրիլքտէ, էվէյիճէ պիր տօղթօր, օլ-
տուզճա սէնա՛ւաթ վէ թիճարէթ ումաւընա վա-
զըֆ, աշվալը 'ալէմտէն խապէրտար վէ մէհմէ
իմքեան տա նիզամ աշինա պիր գաթ օլմալը: Պիր
վա՛ըզ չէրիւթը իւահիյէն իթա՛ւաթ իլէ պիրիլքտէ
վէ անըն պիր գըօմը հալինտէ նիզամաթը մէվ-
զու՛էյէ տէ իթա՛ւաթը վա՛զ էթմէլի վէ էտէպիլ-
մէլի: Գունուն իչիւն տէ օլ նիզամաթա վագըֆ
օլմաթը իճապ էտէր: Պէօյլէ պիր վա՛ըզ քէնտի
ճէմա՛ւաթը միյանէօինտէ նիշէ միւնազա՛ւաթ վէ
միւլքիւլաթը՝ պու օայէտէ թէօվիլէ էտէպիլիւր:
Նիզամ աշինա ալնտար պիր վա՛ըզ էն էյի օուհի
հաքիմի տիր: Լիսանը Օօմանիլի էյիճէ պիրիպ,
եազապիլմէք, պի՛ ու շիրա, բէն, իճար, վէ-
քեալէթ, քէֆալէթ, իպրա վէ էմալի ուզուրա
տա՛րը էվրագը գալէմէ ալապիլմէք, փօլիշա վէ
էմրէ մուհարրէր օէնէտ վէ վասիյէթ աշքեամընա
օլտուզճա վագըֆ օլմագ՝ նիշէ վա՛ըզլար իչիւն տէ-

յիլ առթ արդուանաճազ, իլա չօգ տէֆ'ա զա-
րուրի սուրէթտէ լազըմ օլան պիր խուսուս տըր :

Պողոս Ռէսուլ Ենհուսի չէրի'աթընտան մա'տա
թարսուստա իքէն Ռոմա զանուանամէօնի տէ Է-
փէյիճէ մէշգ ու միւթալա'ա էյէմիշ կէօրիւնիւ-
յօր : Զիւն մէքթուպարըն միւնտէրիճաթը,
վէ ուսուլ ը իֆատէլէրինտէ, քէնտինին Ռոմա նի-
զամաթընա էյիճէ վազըֆ պիրի իւրի'նի անտըրան
փէք չօգ էմարէ վէ իշարէթլէր մէվճուտ տըր :
Գալվին 'ան աթ ալօզաթ օլմազ իւզրէ փէրվէրտէ
էտրիմիշ իտի : Միւմաիլէյին կէրէք «Ինսթիթիւթ»
նամ մէշհուր 'իւմի իւսհի քիթապընտա, վէ կէ-
րէք մէշհէպի վէ մէտէնի 'էօմրիւնէ 'ա'իտ պիր
չօգ մու'ամէլաթ վէ թէտապիրինտէ զէքի վէ
մուզթէտիր պիր էշի հուզուզըն թէ'օրինի
կէօրմէմէք գապիլ տէյիլ տիր : Վա'ըզալըմըզ իշիւն
պիրէր ալօզաթ օլսուլար տէմէք իսթէմէյօրուզ,
եանըլ անլալըմաթըն : անճազ տէտիյիմիզ չու քի
պու տիյարտա հէր պիր վա'ըզ քէնտի ճէմա'աթը
իշիւն ուֆաճըզ պիր հուզուզ միւշալիրի օլաճազ
տէրէճէտէ նիզամաթ ը մէվզու'էյէ վազըֆ օլուր
իտէ, քէնտի մէ'մուրիյէթինի տահա չօգ միւֆիտ
վէ միւ'էտօրի սուրէթտէ իֆայա մուզթէտիր օ-
լուր :

Իշթէ պու ուէպէպլէրտէն նաշի, զանն ը 'ա-
ճիզանէմիզէ, մէքեաթիպ ի իպթիտա'իյէտէն պէտ-
'էն Գօլէճլէրիմիզտէ վէ 'իւմի իւսհի մէքթէպլէ-
րիմիզտէ 'իւմի հուզուզ թէտրիօնէ չիմտիյէ տէք
օլտուզընտան ֆարզը պիր սուրէթտէ խուսուս
պիր մահալ վէ էնէմիյէթ վէրիմէլի տիր : Իշպու
մէ'էլէնին միւթալա'աթընը, մէքեաթիպ ի 'ատիյէ,
Գօլէճ վէ 'իւմի իւսհի մէտրէտէլէրիմիզ հէյէթ ի
իտարէլէրինին տիզգաթ վէ միւթալա'աթընա հէ-
վալէ էտէրիզ :

ՇԱՅԱՆ Ը ԻՄԹԻՍԱԼ 'Ա'ԻԼԵՆԻՆ ՇԱՅԱՆ Ը

ԻՄԹԻՍԱԼ ԷՎԼԱՏԸ

[Պու պէնտ 'Ա'իլէյէ մուխաթէն նուսխէմիզ
իշիւն հազըր էտրիմիշ իտի իտէ տէ, էտէֆ էտէրիզ
քի եէրիմիզին տարլըղը ուէպէպինտէն պու նուս-
խէյէ թէ'իւրի էտրիմիշ տիր : Միւ'էլ. Ա-եւ.]

Էպէվէյն նաթըլ իտէլէր, էվալտարը տա էօյլէ
օլուր : Լա'ալը :

Զօճուզըզ առէմի պէյան էտէր, նիթէքիմ
սապահ օլ կիւնիւ պէյան էտէր : Միւ'էլ :

«Զօճուզ առէմին փէտէրի տիր :» Ու-ըրդ-
ա-ըրի :

«Զօճուզը հօլուըն իպթիտաթընտա թա'իւմ

էյլէ. իւթիյարլըղընտա տախի անտէն
սափմալաճազ տըր :

«Պիր չօճուզ պիլէ (քէնտի իշլէրինտէն) մա'-
լիւմ օլուր :» Սա'ալ :

Պու քէլամլէր պանա իհալէ էտրիմիշ մատտէ-
նին էնէմիյէթինի թէ'քիտ էտէրլէր : Յազիլ վէ
վազիֆէշինա էվալտարա թալօիյէմ իւշ տիր,
Վա'իւտէյն, էէնէվէվէ վէ Ալա'ա սա'ալ :

Վա'իւտէյն սա'ալ : Վա'տ թարիգիյլէ վէրիլէն
իւք էմր «Փէտէրինէ վէ վալիտէնէ հիւրմէթ էյլէ»
տիր : Էպէվէյնէ հիւրմէթ, վէ անլէրին ըէֆահ վէ
սա'ատէթինէ զայրէթ էթմէքիլք հէր հազիգի էվ-
լաւտըն իւք վազիֆէսի տիր : Իշթէ պու ըուհը հէր
էվալտըն գալպինտէ ըուշին հալտէ իպզա վէ մու-
հաֆազա իշիւն պիր վալիտէ քինտինին մէզար
թալը իւզէրինէ չու ուէօզլէրի գազալըմը տըր :
«Փիլանճա վէ ֆիլանճա էվալտարըն վալիտէթի
պու մէզարտա մէտֆուլ տըր :» Հէր վալիտէյն
քէնտիլէրին էվալտարընտան թանըլըրար : Էվալտ-
լար էպէվէյնին ալինէթի տիրլէր : Էյ էվալտար,
սիզի պիր չօգ միւնիթլէր ալթընտա պրազմըլ օ-
լան վալիտէյնլէրինիզին մուզատտէն նամ ու նի-
շանլարընը իպզա վէ ի'լա էթմէք իսթէմէ'զ մի օի-
նիզ, Պիլմէ'զ մի սինիզ քի սիզին մուզալիրի նա-
մուս հէր հանկի պիր մու'ամէլէնիզ էպէվէյնիհէ
գարըլ կիւնահ իշլէմէք տիր : Գոդիաթ վազը'աթըն-
տա Սա'ուզըն հայրէթ ու իսթիհաճըն եալընըզ
Դաւիթին իւզէրինտէ մէրքէզլէնմէտի : Օ ճէյ Ա-
քէնիւն, պու քիմին չօճուզը տըր» տէյիւ սօրտու :
Պու չէվզ ու զայրէթ վէ հազիգի վալիտէյն ուէվի-
ճիլք ինսանիյէթին վէ հէր նէվ' ֆէզա'իլ ու քէ-
մալաթըն իւս օիւլ էտաթը տըր : Պէօյիւք առէմլէ-
րին հէփիսինի վալիտէյնլէրինէ սատըզ օլանլար
սընըֆը իշինտէ պուլուրըզ, Նիւմուսէ ի իմթիտալ
օլան էպէվէյնին նանքէօր էվալտարը 'աթլարճա
միւտտէթ քէնտիլէրին խանէտանլարընա լանէթ վէ
պէլա օլտուլար : Էլպէթթէ Հեղինին վէ Յալորըն
էվալտարը խաթընըզտա տըր : Պի'աքս Սա. Գրի-
գոր Լուսաւորիչ քէնտինին չէվզ ու զայրէթի սա-
յտինտէ ֆէվզ էլ 'ատէ չան ու չէրէֆէ վէ մէվզըլի
'ալիյէ նա'իլ օլտու : Անըն պէօյիւքիւք հազընտա
քի իւք թէտալվուրը նէ' իտի, փէտէրինէ պօր-
ճուըն իֆա էթմէք, մէրհուս փէտէրինին նամ ու
նիշանը իւզէրինտէքիլէքի տէֆ' ու իզալէ էթ-
մէքիլք իտի : Ալահ տախի անը զայթի իւլ զայն
միւպարէք զըլտը, վէ 'էօմրլէրինի խանէտէ էյի
պալլամըլ օլանլարը տա'իմա ֆէյզ ու պէրէքեաթը
իւսիյէսինէ նա'իլ էտէճէք տիր : Յովափէ տախի
'այնի չէյ վազը' օլտու : Իթալիալը մէշհուր կրէ-

քրիստոսի սիրտը, Գամփանեալը մաղորդութեան վե
ալայի փերէնքն ալիւր գառնը՝ պիւր տէֆա զայն թլե
սիւսօյնմիշ օլտըղը հալտե, Կրէքինին վալիտեօինի
զիյարեթէ կելիւր, վե քէնտինին թէգեհինաթընը,
ճէվահիր վե անճարը զըյմէթտարընը կէօթէրմէյե
ճիւր՝ աթ էթտիքտէն ոսնրա, մուգաղէլէթէն քէնտի
միհմանտարընըն խաղինէլէրինի տախի պիւր տէֆա
կէօրմէքիյե պէյանը արղու էտէր: Միւմալիէյհա
տախի պիւր ասաթ ասնրա չօնուգլարը մէքթէպտէն
'ալտեթ էթտիքիւրինտէ անըն արղուօընը երինէ
կէթիւրեճէյինի պիւտիւրիւր: Կրէքի իլէ պիւրատէրլէրի
էվէ կելիւրլէր: Վալիտէլէրի քէմալը մէմուռնիլէթ
վէ իթթիլաւրլէ քէնտիսինին թէրպիլիլի վէ 'ալի
էվաաթըյլէ մութթաթը վէ փէք միւթթաիտ օլան
էվաալարընըն էօնիւնէ գաթմըլ օլտըղը հալտե օ
տայա կիրէր: Միւթթաի գառնըն անլէրին էլլէ
րինէ պաղար իքէն, նիւմուռնէ ի իմթիսալ էվաա
լարըն չայանը իմթիսալ վալիտէօի քէնտինին
միւթթապէլ իւմիտլէրինի, խաղինէլէրինի վէ չիմ
տիքի պիւրմալ ճէվահիրինի պիւրէր պիւրէր օլմաղ
րուրէ գառնըն կէօթէրմէյե պալլարըպ, անը հայ
րէթտէ պրազըր: Սամուէլ վէ Տիմօթէոս կիպի
քէնտի վալիտէօինին մայէ ի իթթիլաւր վէ միւպա
հաթը օլմաղըղը քիմ արղու էթմէլ: Ճօրճ Ուա
չինկթընըն պէօյիւքիւք վէ չէրէֆի անտէն պալլա
մըլ տըր: Անըն 'ալիլէնէ մա'րուֆ հիքնայէլէրինի
պիւրմիսինի, Փէտէրի էվրօփաաան պիւր քիւրազ
ֆիտանը կէթիւրէրէք պաղչէթինէ տիքմիշ իտի, վէ
անը չօգ սէվէր իտի: Եննի սէնէ պալլընտա փե
տէրի Ուաչինկթընա տախի քէքին պիւր պալթա
հէտիյէ էթմիշ իտի: Հէր մէմէքէթտէ չօնուգլա
րըն թապիլաթը պիւր տիւր: Ուաչինկթըն քէնտի
նին պալթաաթընը թէճրիպէ էթմէլ իօթէյօր իտի:
Պիղիմ պաւ Կարամազ չօնուգլ պաղչէյէ էնէր, վէ
պալթա իլէ պիւր իքի տարալէ էնտիւրէրէք, փէտէ
րինին չօգ սէվտիյի քիւրազ ֆիտանընը երէն երէր:
Լաքին Ուաչինկթըն աս'իւր ճիհէթլէրլէ 'ատի չօ
նուգլարա չօգ ֆա'իլ իտի: Օ փէտէրինին չօգ
տարըլըպ հէյէճանա կէլմէօինէ, վէ գապահաթըլը
արամաթընա հաճէթ պրազմազ: Տօտօղրու փե
տէրինէ գօլարազ, ինրա էթմիշ օլտըղը իլպու
պէօյիւք իթթիլաթըղըլըն իթթիւրաֆ էտէր, փե
տէրի տախի էյի պիւր զաթ օլմաղլէ, «Ճօրճ, օ սե
նին տօղրու սէյլէյիճիլիլինէ Կալընըլ պիւր քիւրազ
ֆիտանընը տէյիլ, պիւթիւն պաղչէմիլիլի ֆէտա
էտէրիմ, տէր:

Օ՝ աթէլիլի պիւր չօնուգլ իտիյօնէ տէ, էյի վէ է
պէվէյինէ սատըզ պիւր չօնուգլ իտի: Պիւր տէֆա
տիկէր պիւր պէօյիւք իթթիլաթըղըլէ վալիտէօի

նի տախի կիւճէնտիւրտի: Վալիտէօի հէտիյէ ալմը
օլտըղը պիւր աթթալընը չիթթիլէտէ սապար իտի:
Ուաչինկթըն պիւր կիւն քէնտինին արգաաալարը
իլէ օրատա օյնայօր իտի: Թայը քէնտի արգաաալա
լարընա կէօթէրմէյէ թէճրիպէ օլուտը: Արգա
աալարընտան հիլ պիւրիթի թայա պինմէյէ ճէօա
րէթ էթմէտիլի հալտէ, քէնտիսի քէմալը թէֆա
խուրլէ անըն իւքէրինէ աթըլտը: Արթըզ նէ վա
ղը՝ օլտըղընը խայալ էտէպիւրիսինի, Օլ վահիլ,
եքթէլ հայվան քէնտի քէնտինի թալտան թալա
չարփար իտի: Պէրէքէթ վէրսին Ուաչինկթըն պիւր
զարար ու զիյանա օղրամատը իօն տէ, թայ պիւր
տամարընըն փաթլամաթըյլէ էօլտիւ: Պու տէֆա
տախի Ուաչինկթըն օօֆրատա միւթթաֆիլէրին
հուղուրընտա էօնֆի ի 'աղիմինի պէյանլէ, վալիտէ
օինէ գարըլէ էթմիշ օլտըղը իլպու պէօյիւք գապա
հաթընը իթթիւրաֆ էյլէտի: Օ՝ քէնտինին պէօյիւք
ճիւր՝ աթլարը վէ չօնուգլըլարը իլէ պէրապէր,
քէնտի էպէվէյինի փէք էրքէնտէն, լուղէթին թամմ
մա'նաթըյլէ սէվէր իտի: Ճօրճ պիւրազ պէօյիւքիւն
ճէ, պիւր գափտանըն խըտմէթինէ կիրտի: օ՝ պու
իլի փէք սէվէր իտի: Հէր չէյ որրաաընա գօնմալ,
վէ սանտըղը տախի սէֆինէյէ կէօնտէրիլմիշ իտի:
Օ՝ վալիտէօինէ վէտա՝ էթմէյէ, վէ անըն խալը
տու'աթընը ալմաղա կէլտի: Վալիտէօի աղլամաղա
պալլարընճա, Ուաչինկթըն պիւր խըտմէթին չաղը
րըպ, քէնտի վալիտէօի աղլամաթըն տէյիւ սէֆի
նէյէ կիրտիպ, էլնաթընը կէրի կէթիւրմէքիլի էմր էյ
լէտի: Վալիտէօի խըտմէթինի կիթմէյէ պրազմա
աթ, վէ օղլունա խայր տու'ա էյլէտի, վէ անը Եօլ
լատը: Անըն խայր տու'աթընըն չու իպարէօի չա
յանը զիքը տիւր: Վիթ էվաաթըմ: Ալլա՝ սէնինլէ
պէրապէր տիւր: Օ՝ սէնի զայէթլէ միւպարէք զը
լաճազ տըր, զիւրա սէն Ալլա՝նէ էմրինէ սատըզ օրնա:

Պիւրպիւր վէ հէյիլէլէլէլէ սապաթը: Խանէ քիւ
չիւք պիւր 'ալէմ տիւր: Օրատա քէֆիլէր վար, վէ
պիւրիսինի քի, պիւր աս'իլլէր իլէ 'ալազա վէ
միւնաաէպէթլէրիմիլտէ նէ իօնէք, հապիգաթտա
հէման օ իլ, Խանէ էն ալա թէրպիլէթիւնա տըր:
Պիղիմ միւթթապէլ թէմէլ թալլարըմըղը խանէ
գօր, Կախօտ ալլէր խանէտէ գօնուլըրար, էվա
ֆըմըղըն հէփ տապալիլ ու հապալիլի, վէ պիւ
թիւն մահիլէթի օրատա թէլէլի օլուտը: Հէր
քիմ օլ ուֆազ տա'իլէտէ սատըզ վէ էմին պու
լունուր իօն, խարիճտէ տախի էօյլէ օլաճազ տըր:
Պունա պինա՝էն պիղիմ վապիլէլինաթըղըմըզ օ
րատա պալլամալը տըր: Չօնուգլարըն խանէտէ
Կէքտիկէլէրինէ գարըլ վէգա'իլ ի միւթթապիլէ
լէրի վար տըր: Ս'իլէ թէմամիլէթիլլէ պիւր ճէօնա

տիր, վե ֆարգլը չախալար անըն ֆարգլը ա՛ղալարը տըրլար: Նառլը քի վիւճուտէրիմիդին ա՛ղալարընտան հէր պիւրէրլէրի տիկէրլէրի իշիւն իշլէմէք թայէտինտէ մու՛ամէր օլուրլար, էօյլէ տէ ա՛րիլէ ա՛ղալարը: Օրատա քէնտի քէնտիմիդէ եարտըմ էթմէքլիք էպէվէյն իւզէրինէ միւմքին մէրթէպէ պիր եիւք օլմամաղլըգ մուզատտէս վազիֆէ ի էվլէլիյէսինի էօյրէնմէլիլիդ, Հէր չօճուզ, իսթէրթէ, խանէնին եիւքընիւ խայրճա խաֆիֆլէշտիրէ պիլիւր: Պա՛տէհու իշթիրաքը հիօթ, մուհապպէթ վէ չէֆգաթը միւթէգապիլէ օրատա պալլամալը տըր: Հաթթա էվլատլար՝ հիւսնի միսալ իլէ չախալէն վէ նագտէն եէքտիկէրլէրինին թա՛լիմ ու թէրպիլէրինէ տախի եարտըմ էտէպիլիւրլէր: Պու վէճիլէ անլէր ա՛րիլէ մուհապպէթինին գալի րապըթալարը իլէ եէքտիկէրլէրինէ մէրպուլթ օլարաք, խանէնին խարիճինտէ տախի միւճատէլէի հայաթտա իթթիհատ իլէ մու՛ալէնէթ ի միւթէգապիլէ իլէ մուվաֆֆադ վէ շայանը զըպթէ պիր վահտէթ թէշքիլ էտէրլէր:

Միւթէվէֆֆաթ Գրալիչա վիգթօրիա տախի աղիլանէ հարէքէթ էտէրէք, քէնտինին քէտիր իւլ ա՛ղա ա՛րիլէտինի իշպու գա՛րտէյէ կէօրէ իտարէ էյլէտի: Անըն էվլատլարը քէնտիլէրին էօտէն ի մէ՛ս ու իլէթլէրինէ ի՛սալէ էտիլմիշ օլան իշլէրէ փէք էրքէնտէն ալըշալար: Անլէրին պաղչէպանլար մագամընտա ռէպպէ պաղչէլէրի, վէ էվ գատընլարը մագամընտա մաթպախլարը, տէօշէմէճիլէր մագամընտա տիւքքանլարը վար իտի, վէ խանէտանը գրալի ա՛ղառընա քէնտի էլլէրի էմէքլէրինին պիլլէշմիշ ռէմէրէտիլէ թէրթիպ օլուրմըշ զիյաֆէթլէր վէրիլլէր իտի: Իշթէ պու վէճիլէ անլէր քէնտի քէնտիլէրինին ճէմ՛իյէթ ի պէշէրիյէ ատապ վէ ուսուլ ու էրքէանընա փէք էրքէնտէն ալըշալարըլար իտի: Ալլահ պիլի թարիգ ի միւթագիմէ իրչատ իշիւն քէնտինին թէրպիլէ օլթառընա նէ ա՛լա օթլար (ճաղիպլէր) կէշիրմիշ տիր: Պիրատէր, հէմշիրէ, փէտէր վէ վալիտէ: իյանէտէն էյրի հալտէ ալըշարը չըգանլարտան նէ՛ գատար աղ իւմիտ վար տըր: Էկէր պիր քիմօէնին քէնտինին էօզ պիրատէր վէ հէմշիրէլէրի իլէ ինսանա եազըշըր հիւսնի մու՛ամէլէթ օլմաղ իօէ, եարտըմ, ա՛ֆվ վէ սապր էթմէյի պիլմէզ, օրատա թէրթ, օրատա խօտպին, օրատա ինսանա պուղզ էտիճի, օրատա պիր իշէ եարամաղ օլուր իօէ, խարիճտէ անտէն նէ՛ պէքլէնիլէ պիլիւր: Էկէր անըն քէնտի ռէվիլիւլէրինէ գարշը մուհապպէթ վէ խայրը եօզ իօէ, խարիճտէքիլէրինէ՛ հիշ օլամաղ: Ճէվիդ վէ էլմա պիր տէֆ՛ա չիշէքտէն լէքէօիդ ալըշարը չըգարլար իօէ, արթըգ

գուրթլանմաղար: Օն ալթը պէհարլարը ա՛ղլը ռէլիմէ մուվաֆըգ գա՛րտէլէր իլէ սաղլամ բուհ վէ վիւճուտ իլէ տէվը էթմիշ օլան պիր չօճուզ՝ էն պէօյիւք միւշքիլէ զալիպ կէլմիշ, միւքեաֆաթըն նըօֆընտան զիյատէօինի գաղանմըշ տըր: Իմտի քէնտի վալիտէյնինէ, քէնտինին ռէվիլիւլէրինէ սաաղըգ վէ էմին օլ:

Ալլահընա ասաղլէ օլ: Չօճուզլարըն պէօյիւք միւրէպպիթի օլան հազրէթի Սոգոմօն՝ ճկէլինիդ, էյ օղուլար, պէնի տինլէլինիդ, վէ սիզէ Բապպ գօրգուսընը էօյրէտէյիմ, տէյիւ պուլուրտըգտան ռանրա, ճէրքմէթին իպթիտառը Բապպ գօրգուսը տըր, տէյիւ ի՛սալէ էտիյօր: Պիլիմ չըբաղըմըքը եազան Ալլահ տըր (Մէգ. 18. 28): Ալլահըգ հիշ պիր խայրըմըգ եօզ տըր: Նիւմուսնէ ի իմթիսալ էվլատ՝ շայանը իմթիսալ ռուրէթտէ էպէվէյն ռէվիճի, ինսանիյէթիլէրվէր օլտըղը կիպի, շայանը իմթիսալ ռուրէթտէ Ալլահը տախի ռէվէր: Տու՛ա էթմէյն. տինօիդ վէ Ալլահըգ օլան օղլան վէ գըզլարտան պիր խայր պէքլէմէք՝ կէճէլէյին կիւնէշ սա՛աթընա պազմաղա կիթմէք, եախօտ գըշըն գարլար ալթընտա եէնի եէթիշմիշ իւզիւմ արամաղլըգ կիպի տիր: Բուհըմըգ Ալլահ թէճատի էտէր: Բէնտիսի պիլիմ տիւշկիւն թապի՛աթըմըքը թէրֆի՛ էտէր: Պիր ռէֆինէյի տախլտէն եիթմէքլէ օլ սէֆինէ իսթէնիլէն թարաֆա տէօնէ պիլիւր մի: Ճէրէյի աթիյէ վէ հէր քեամիլ մէվիպէ եօզաբըտան օլուպ, էպիւլ էնվարտան նիւզուլ էտէր (Թափ. 1. 18): Հայաթըմըգըն ֆասլը պէհարը օլ տէվրէ տիր: հէր նէվ՝ հիւսնի ի՛թիսաաղըն օլտըղը կիպի, թազվա հուսուլէ կէթիւմէլիլին տախի մէվիմի տիր: Իսթաթիսթիզլէր կէօսթէրիյօրլար քի տինտարըղա մախսուս էն ա՛լա մէվիմ՝ էյամը էվլէլիյէմիդ տիրլէր: Պա թէճրիպէ անլաշըլմըշ տըր քի, սիննլէրինէ նագարէն անլէր 1,000 տէ աթիտէքի նիսպէթտէ տիրլէր:

548	Շախս	20	սիննինէտէք,
337	»	20-30	»
96	»	30-40	»
15	»	40-50	»
3	»	50-60	»
1	»	60-70	»

Տօգ. Սփէնսըր տէյօր քի, Պու րագամլար նէ գատար պէլիդ տիրլէր: Պու գատար պէտիհի օլան պիր հաղիգաթ էօնիւնտէ բուհըն խէլառը էմրի ա՛ղիմինի թէ՛խր էյլէմէքիք նա՛սըլ միւմքին օլուր: Սոգոմօն տախի ճվէնին իյալիգիհի կէնճիլինին կիւնլէրինտէ թէղէքքիւր էյլէ, վէ ճկէ-

նի էրքէն արայանլար պէնի պուլուրլար, Ե տէյիւ պուլուրլար: Հէփ օա'աթլար կիւնէյ վագթընա մուվաֆըզ օլտըզլարը հալտէ, եէքտիկէրլէրինէ մութապըզ օլտըլար: Հէր ատէմ, էպէվէյն վէ էվլատ, մուհապէթլէրինէ Ալլահը հէտէֆ, Բապպ գօրգուսընը քէնտի հիքմէթլէրինէ մէպտէ իթթի-խազ էյլէտիքլէրի, խանէյի Ալլահ եափտողը, ֆէ-լէյին միւսա'ատէսինէ նա'իլ օլտըզլարը հալտէ, խանէ շէննէթ, վէ «Օղուլարըմըզ կէնճիքլէրին-տէ պէօյիւմիւշ ֆիտանլար կիպի օլուպ, զըզլա-րըմըզ սէրայ պինասը իշիւն օյուլմըշ քէօյէ տի-րէքլէրի կիպի» օլուրլար: Նէ միւպարէք տիր օլ էպէվէյն քի շայանը իմթիսալ էվլատլարա մալիք տիրլէր:

(Էրֆէնէրէն)

Յ. Մ. ԲԱՇԱԶԱՆ

ԱՌԵՏԻՍ ԱՂԱ ԳՆԼԸԵԱՆ

Պու զաթ Ձէյթուստա Փրօթէթանլըզը գա-պուլ էտէնլէրտէն, վէ անըն իւք քիլիօէ ա'զալա-րընտան օլուպ, քիլիսէյէ ա'զա օլտըզը կիւնտէն թա վէֆաթը վագթընա տէք կէրէք բուհանի թէ'օրիյլէ վէ կէրէք ճէօմէրտ ի'անէլէր իլէ քի-լիսէյէ չօզ խըտմէթլէր իֆա էթմիշ տիր: Գիլի-սէնին բուհանի խըտմէթլէրինտէ տա'իմա հազըր պուլունմուշ, քիլիսէնին հոգաբարձու մէճիլիսինտէ չօզ սէնէլէր ա'զա մագաժընտա իշլէտիքտէն մա'տա, հէր հանկի պիր միւնասէպէթլէ քիլիսէնին պիր ինթիյանը օլմուշ իօէ, միւմաիլէյնէ միւրաճա'աթ էտիլտիքտէ էլիստէն կէլէն մու'ավէնէթի աօլա տիրիլ էթմէմիշ տիր: Պու զաթ քիլիսէնին մատտի ինթիյանաթընըն տէֆ' ու թէսվէյէթի պապընտա հէր օնէ էփէյի պիր մըզտար ի'անէ վէրտիքտէն մա'տա, թարլա վէ պաղչէլէրինտէն կէլէն մահօու-լաթտան իւշրիւնիւ հէր օնէ քիլիսէյէ իհտա էթ-միշ տիր: Պուսլարտան մա'տա, սըրասը տիւշտիւ-յիւնտէ քիլիսէյէ այրը հէտիյէլէր էթմիշ, պիր գաշ փարչա թարլալար, օղըրլար, արը գօշանլարը, վէ սօն տէֆ'ա օլարազ էօլիւմ եաթաղընտա' տիկէր պիր կիւզէլ թարլա տահա հիպա էթտի: Փրօթէթ-թան ճէմա'աթընըն էն միւ'թէպէր պիր ա'զաթը մագաժընտա կէրէք տիկէր ճէմա'աթլար իլէ, վէ կէրէք միսիօնլէր իլէ տա'իմա հիւսն ի մու'ա-մէլտէ պուլունմուշ, վէ սայքի տա'իմա քէնտի-նի պիլէնլէր թարաֆընտան քէնտինէ ինթիլարմ է-տիլմիշ տիր:

Պու զաթտա կէօրիւլէն վէ քէնտինի թանը-յանլարըն տա չէհատէթ էթմէքտէ օլտըզլարը պա-ղը մէմուռն խասօրյէթլէրի աթիտէքիլէր տիրլէր: Կէրէք քիլիսէնին վէ կէրէք իօէ եարտըմընա

միւհթաճ օլան հէր քէօէ օէխալէթլի իտի: 'ալէնի վէ չօզ տէֆ'ա մախֆի օլարազ ֆագիլլէրէ չօզ եարտըմլարը օլմուշ տըր: Միւսաֆիրֆէրվէր իտի, օապըրը պիր քիմօէ իտի, վէ քէնտինի ինճիտէն-լէրի 'աֆվ էտիպ ունուտուր իտի: Ճէսուր թա-պի'աթլը վէ միւտէպպիր իտի: Միւթէ'աթըզ օլ-մալըզ, ճէմա'աթընտան օլմայանլարա տա պիլա ֆարզ ի'անէ էտէր իտի: Գիլիսէնին կէօզ պէպէ-յի կիպի սէվէր վէ բուհանի իշճիլէր իլէ տա'իմա մուհապէթ վէ հիւրմէթ իլէ վարընըր իտի: Ազա իտի, լաքին քիլիսէտէ օէօզիւնիւ երւրիւթմէք ի-շիւն տէյիլ, անճազ տօղրույու վէ ֆա'իտէլիյի եափմազ իշիւն: Սօն սէնէլէրտէ քէնտիօի քիլիսէ-տէ եէնի իշճիլէր թէտարիք էտիլիսն տէյիւ բէսմի մէճիլիլէրէ ա'զա մագաժընտա տտիլ օլմազ ի-թէմէտի:

Աւետիս ազա հէր ճիհէթլէ էօրնէք օլաճազ պի-րի տէյիլ իտի: Էլպէթ քէնտինէ մախսուս խա-թա վէ զա'աֆլարը տա վար իտի: Լաքին ճիւմէ խաթալարընա բաղմէն եինէ տինտար, եէնի հա-յաթա մալիք օլմուշ, իշլաթքեարը սէվէն պիր խը-րիթիյան իտի:

Աւետիս ազանըն քէնտի քիլիսէնին վէ ֆա-միլետաթընա օլան 'ալազալարընճա տահա չօզ էտէ-ճէյի վար իտի: Եարտըմլարընա չօզ ինթիյան վար իտի: պէլքի պու խուսուսլարտա ֆիքրինտէ չօզ թէրթիպլէրի վար իտի: Լաքին պուսլար իճրա է-տիլմէզտէն ափանսըզ պիր աղըր խաթալըզա թութուլտու, վէ 8-10 կիւն սիւրէն գըսա, լաքին միւզթարիպ պիր միւտէթտէն սօնրա Գիւկու: 11 Փազար էրթէսի սապահընտա թազրիպէն 70 եա-չընտա օլտըզը հալտէ թէօլիմի բուհ էլլէտի: Միւմաիլէյնի քիլիսէսի վէ գաճապանըն պիւթիւն էհալիսի իւզէրինէ պրազմըշ օլտըզը խօշ թէ'օր, ճէնազէ խըտմէթլէրինտէ գաճապանըն հէր թա-րաֆընտան կէլմիշ օլան հէր սընֆ էհալիտէն ի-պարէթ օլան պէօյիւք իզտիհամըն կէօզ եալլարը էհալիսին միւթէվէֆֆա ի միւմաիլէյնէ գարըլ թա-չըտըզլարը հիւրմէթ հիսօնի պէյան էտիյօր իտի: Լուսաւորչական վէ Գաթօլիք քիլիսէլէրինին ներ-կայացօւցիլլէրի տախի քէնտի հուզուրլէրի իլէ հիւրմէթ վէ իշթիրաքլարընը կէսթէրտիլէր: Լու-սաւորչական քահանայ Տ. Կարապետ հայր օլ պէօ-յիւք իզտիհամա Աւետիս ազանըն էվսաֆը մէմ-ուսէնէօնի պէլիլ պիր լիօանլէ իզա՛ էլլէտի: Մարշալտան կէլմիշ օլան վէր: Ահարոն Շիրէճեան 1,500լա միւթէճափիզ պիր իզտիհամա փէք միւ-էսօրի պիր վա'զ իրատ պուլուրտու: Հէման Բապպ քիլիսէմիզի, միւթէվէֆֆանըն տուլ գալմըշ զէվէ-սինի, օղուլարընը վէ գըզլարընը, ճէմի' ի միւ-թէալըզաթ վէ տօսթլարընը Բուհ իւլ Գուսուր իլէ թէսէլիլ էլլէտին: Ամին: Շնէ միւպարէք տիր Բապպտա էօլէնլէր: »

Ձէյթուս, 1905

ԷԱՐԵԱԶՄ ՕՐՈՌԻՓԻԿԵԱՆ

ՇՈՒՂՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

1906, ցուեմբ. 20/7

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տերիստիք. Եւրպայը միւնասեպէթիլէ փազար կիւնիւ Տէրիստիք վէ պիլատը օշլաօտէքի 'ուսուսմ Օրթոտօզ քիլիօէլէրինտէ ային ի ռուհանի իծրա, վէ պու վէսիլէ իլէ տաւաթ ը խայրիլէ ի հազրէթ ի փատիլանի ետտ ու էտա զըլընմը տըր։ Թարաֆը օսմի ի սէտարէթիէնահիտէն վէ խարիճիլէ նազարէթի ճանիպինտէն Ռուսիա, Եոնան, Գարաաաղ, Ռուսանիա, Սըրպիս. Թան սէֆարէթխանէլէրինէ գարթ տը վիզիթ իրօսալ, վէ իֆա ի թէպրիք պուլաբըլմը տըր։ Պու միւնասեպէթիլէ Ռուսիա օէֆիրի հազրէթիլէրի Զար հազրէթիլէրինէ թէլէկրաֆ չէքէքէք, իֆա ի թէպրիք էլլէմիլ տիր։ — Պուստան պէօլէ Շէհիր էմանէթի պայթար միւֆէթթիլէրինտէն իմարիլէ փուսուլաօը իպրազ էտիլմէտիքճէ, փաշալրա, քէմիք վէ պուսա միւսմաօըլ էլեանըն կէօմիւքլէրտէն իմարլարընա միւսա'ատէ էտիլմէմէթի լազըմ կէլէնլէրէ իշ'ար էտիլմիլ տիր։ — Հատիսէ ի ճինա'իլէ ֆա'իլլէրի հազընտա օստըր օլան ի'լամ թէմեիդ ի ճէզա տա'իլէօինէ թէվտի' էտիլմէք իւզրէ, իօթինաֆ միւստա'ի ի 'ուսուսմիլիլինէ թէվտի' էտիլմիլ տիր։ — Հայտար փաշա իլէ փէնտիք արաօընտա ինշա էտիլէճէք 15ճի խաթթ իշիւն տախի գուսփանեա 25ճի խաթթ կիպի, քիլօմէթրօ պաշընա թէ'մինաթ ազլէսի միւթալէպէօինտէ պուլուսմամըլ, եալընըզ պուսըն իշլէտիլմէօինտէն օօնրա, Հայտար փաշա—փէնտիք զըսմը հաօըլաթը ֆազլա գուհուր էտէճէք օլուր իսէ, պու ֆազլանըն մէտարիֆ ի ինշա'իլէրի իթֆայէ թախսիօինէ միւսա'ատէ էտիլմէթի իսթիտա' էտիլմիլ տիր։ — Թամ իւլ ա'զա օլան տիլէնճիլէրին տիլէնմէլէրի մէն' էտիլմիլ, վէ 'ալիլ իւլ վիւսուստ պուլուսմանլա. բը տա տար իւլ 'աճիլէլէ օէվզ էտիլմէքտէ պուլուսմըլ տըր։

Վիլայէլ Ե Եւհանէ. Այտըն վիլայէթի տախիլինտէ քեա'ին Պրիէնտէ իծրա զըլընմըլ օլան ասար ը 'աթիք հաֆիլաթընտա զաֆիլէ չըգարըլան խարապէլէր, էնզազ վէ օա'իլէ 'ատէթա Փօմփէլի խարապալարընա միւսապիս տիր։ Ալընան ֆօթօկրաֆլարըն պիրի գուրուս ը միւթէգատտիլէտէ Պրիէն չէհրինին թապի' օլտըզ պիր հիւքիւմէթ թարաֆընտան զարպ ու ի'մալ էտիլմիլ պիր օիքքէլի կէօթէրմէքտէ օլուպ, օիքքէ ի մէզքիւրէնին պիր

Թարաֆընտա այագտա տուրան պիր մուզաֆֆէրիլէթ թիմալը, տիկէր Թարաֆընտա Գրալ Օրէֆէրինին թաօվիրի պուլուսմագտա տըր։ — Վուսուսա կէլէն ֆէյզան ը միյահ միւնասեպէթիլէ, շարգ շմէնտըֆէր խաթթըն պիր զըսմը խաօարա օղրայարազ, գաթարլար ամէտալիւտաէն տուր օլմուս իօէլէր տէ, իքի իւշ կիւն իշինտէ խաթթըն խաօարաթը թա'միր էտիլմէքլէ. գաթարլար եինէ իշլէմէլէ պաշլամըլ տըր։ — Ախրէն Գիւթանեա, Ուշշազ վէ Սէմալտա հարաքեաթ ը արգիլէ վուսուսա կէլմիլ տիր։ — Իզմիրտէ եափըլաղը կիպի, պու քէրէ տախի Գաօապա գազաօընտա իւզիւմիւ էքմէք ի'մալընա պաշլանմըլ տըր։ — Պու օէնէ ինճիր մահուսընըն իպթիտա ի իտրաքընտան չիմտիլէ գաօար իզմիր փիյացաօընա 103,068 եիւք մահուս կէլմիլ տիր։ — Պաղտատ շմէնտըֆէրի ինշա'աթընա էնիւմիւքաէքի Մարտա իպթիտար օլուսնաճազ տըր։ — Զուհուր էտէճէք թալիպլէրէ մէճանէն վէրիլմէք իւզրէ, 20,000 'ատէտ կիւլ ֆիտանընըն Տէմիրճի գազաօընա իրօսալ լազըմ կէլէնլէրէ իշ'ար օլուսմըլ տըր։ — Պու օէնէ Այտըն վիլայէթի 'ուսուսմ ֆիտանըլարընտան պիր միւսնտան տահա զիյատէ Ամէրիգա օսմա չըպուղը հաօըլ օլաճաղը թախմին էտիլմէքտէ տիր։ Պու չըպուղար 15-20 կիւն օօնրա, մէճանէն էնալիլէ թէվզի' էտիլմէք տիր։ — Ֆիթուրիլէ գարիլէօի ճիվարընտա թէօաաիւֆ օլուսնան Պուլկար էլզըլաօը գահր ու թէնքիլ էտիլմիլ տիր։ — Շամ ը չէրիֆտէ ինշա էտիլմէքտէ պուլուսնան էլէքթրիզի թրամվայ 'ամէլիյաթը ինշա'իլէօի մահ ը հալին նիհայէթինէ տօղրու խիթամա էրէճէք տիր։ — Թուսնա իւզէրիլտէ քեա'ին Համիտիլէ քէօփիւսիւսիւն իտարէ ի մուհաֆաղաօը զըմընտա պիր միւստէթտէն պէրու հաֆր ու քիւլաա էտիլմէքտէ պուլուսնան գանալըն 'ամէլիյաթը ըէօիտէ ի հատա խիթամ օլմուս տըր։ — Ախրէն Պէյրուս իլէ Շամ արաօընտա խայլըճա գար եաղմըլ տըր։ — Պրուստա թէ'սիսի իմթիյաղը թալէպ օլուսնան թրամվայ խաթթը սէրմայէտարանը թէպա'ա ի 'Օսմանիլէտէն օլաճազ. խաթթըն միւրուր էտէճէլի մահալլէր զալտըրըմ վէ օա'իլէօինին թանգիմ ու թէֆրիլի' գուսփանեապա 'ա'իտ պուլուսնաճազ. Վարիտաթ ը օաֆիլէտէն պիր մըգտարը մահալլի պէլէտիլէօինէ ի'թա, վէ գուհուր էտէճէք իխթիլաֆ նիզամի մահքէմէլէրուէ ֆաալ ու թէօվիլէ էտիլմէք, մէճիթ ի իտարէ ա'զաօը 'Օսմանը թէպա'աօընտան պուլուսնաճազ. Գուսփանեա մուս'ամէլաթընա նազարէթ իշիւն պիր գօմիսէր թա'նին էտիլմէք տիր։

Մի-նիւնիւն. Թէւեկրաֆ վէ փօթա նազարէ-
թի իւն Ամերիգա փօթա իտարէթի արասընտա
հասըլ օլան ի՞թիւաֆ իւզէրինէ, էհվէն պիր իւն-
րէթ թա՛րթիֆէսինէ թապի՛ օլարագ, Մ. Ամերիգա
մէմալիքինէ տէ պէշ քիւյա գատար գօլի փօթալ
գապուլընա իպթիտար օլուսմըլ տըր, — Իսքէն-
տէրիյէտէ պիր այտան պէրու վէպա խասթալըզըն-
տան էօէր կէօրիւմէաիյինտէն, չէհր ի մէզքիւր
միւվարէտաթընա գարըլ գօնուլմըլ գաբանթինա
լազվէտիմիշ տիր, — Սէմիլօն թիւնէլինին քիւշա-
տընտան ասըրա, Տէրիոսա՛տէթ իւն Փարիս արա-
սընտա իլլէմէքտէ օլան շարգ քիւրա՛թ գաթարը ի-
թալիա—Նըրվաթիսթան—Պէլկրատ թարիզինի թա՛-
զիպ էտէնէք տիր, — Իսլամ մէքթէպլէրինտէն
չըզաճագ թալէպէնին տէվլէթէ վէ մէմէքէթէ
նաֆի՛ խըտէմաթը մաթիուպը 'ալի վէնէնէ հիւսն
ի իֆա էթմէլէրի միւքթէօէպաթը 'իմիյէլէրիյէ
պէրապէր իսթիհալ էտէնէքլէրի ախլագը տիրի-
յէլէրի տէրէնէսինտէ միւմէին օլապիլէնէնինտէն,
մէքթէպլէր թալէպէլէրինին ֆէզա՛ի ի ախլագ իւն
միւթէնալի օլմալարընա պիր գաթ տահա տիգ-
գաթ ու ի՞թինա էտիլմէթի հագգընտա իրաճէ ի
սէնիյէ աստըր օլուսլ վէ ինապը ինրա գըլընմըլ
տըր, — Փարիստէ ինչա էտիլէնէք օլան ճամի՛ ի չէ-
րիֆ իչիւն Ֆրանսա հիւքիւմէթի մէննանէն պիր
'արսա թէրք ու թէպէրրիւ՛ էթմէք ֆիքրինտէ
տիր, — Ճանվէր ընթմինին Յ ղուրուշ խազինէյէ
'ա՛իտ օլարագ միւվազէնէտէ միւրագգամ օլտը-
ղընտան, պուստան այրընա 0/0 6 թէնհիզաթ
թէրթիպի արանըլմաճասը հագգընտա թէպլիզաթ
ինրասը լիւզուսը գարարլաշտըրըլմըլ տըր, —
Անատուրու շմէնտըֆէր գուսփաննասը էրպապը
զըրա՛թա էյի վէ չօգ մահուսլ Եթիլտիրմէք ի-
չիւն Ենի ուսուլտա թէքէրլէքլի սապանլար
թէվզի՛ էթմիշ տիր, — Պիր իսքէլէտէն տիկէր
իսքէլէյէ սէվգ էտիլէնէք հապա՛ի ի գարուրիյէտէն
մա՛տուտ մահաուլաթ վէ մա՛մուլաթը տախիլիյէ-
տէն ընթմ ալընմաճասը գարարլաշտըրըլմըլ տըր,
— Սիլիվրի Եօղուրթլարը տախիլի կէօմրիւք Եե-
րինէ գա՛իմ օլան ընթմտէն իսթիոնա էտիլտիյի
հալտէ, տիկէր մահալլէրտէն սէվգ էտիլէնէք Եօ-
ղուրթլարըն տախիլ ընթմ ի մէզքիւրտէն իսթիս-
նասը գարարլաշտըրըլմըլ տըր :

Փր. Ֆէմա՛-Նը. Ղազէթամըզ միւ՛ելլիֆլէրինտէն
վեր. Թ. Գ. Գրիգորեան ճէնապլէրի պիր հաֆթա
գատար մէքս ու իգամէթ իթմէք իւզրէ, Սալը
կիւնիւ (3/16 Յունվ.) Պրուսայա 'ազիմէթ էյլէմիշ
տիր, — «Բէ-բա՛ն»ըն կէչէն հաֆթա նէշը օլուսնա
օն նուսլսէսինտէ, ազչէնէ միւզայագա սէպէպին-

տէն ղազէթա ի մէզքիւրըն նէշրինին թա՛թիլ է-
տիլէնէյինի մա՛էթթէ՛էսօիւֆ զըրա՛թ էյլէտիք,
— Կէչէն հաֆթա սէնէ պաշը միւնասէպէթի իւն
Կէտիք փաշատա 'ազտ էտիլէն տու՛ա մէնիւլէրի-
նին պիրինտէ Աֆրիգատա ինճիլին վա՛զը իչիւն
ի՛անէ ճէմ՛ էտիլէրէք, 351 ղըշ, վէ 'այնի մագսէտ
իչիւն կէչէն Կիրակի Պայպլ Հաուս 'իպատէթիա-
նէսինտէ ի՛անէ թօիլանըլարագ, 430 ղըշ. հասըլաթ
օլուսլ տըր, — Իտարէխանէմիլլէ կէօնտէրիլէն
ի՛անէ. Ամալարըն Բիթ. Մուգ. իչիւն Պեարոս ա-
գա Կէվրէքեան թարաֆընտան 1 մէնիտիյէ, —
Մա՛էթթէ՛էսօիւֆ խապէր ալտըզըմըզա կէօրէ,
Խարիուս միսիօնէրի Մր. Գէրինին զէվճէսի վէ-
ֆաթ էթմիշ տիր :

Հայ Լաւա. Ֆէմա՛-Նը. Կիրակի կիւնիւ Երկաշը
միւնասէպէթիլլէ Էրմէնի Փաթրիգի հազրէթլէրի
թէպրիք իչիւն կէլմիշ օլան պիր խալը զէվաթըն
վիզիթալարընը գապուլ էթմիշ տիր, Սատրա՛գամ,
վիւքէլա, շուրա ի տէվլէթ ըն՛իսի, սիւֆէրա վէ
օա՛րի զէվաթը միւթէպէրէ թէպրիք իչիւն գարթ
ալ վիզիթլէրինի կէօնտէրմիլլէր տիր, — Թահթա-
պրուսնան Ագաթան վէ Կարապետ էֆէնտիլէր
միւթէվէֆֆա պիրատէրլէրի Դէօգինէսին իպգա ի
նամը իչիւն Սբ. Փրկիչ խաթախանէսինին մատու-
սընը միւնէտտէտէն ինչասը մէտարիֆինի տէֆ՛ ու
թէօվիլէ էթմէքլիլի տէրիւհտէ էյլէմիլլէր տիր, —
Տէֆնի 'այինի Կիրակի կիւնիւ ինրա օլուսնա
Գարրիլէ էֆ. Էլիկիւզէլ պա վասիյէթնամէ 500 լի-
րա թէրք ու հիպա էթմիշ օլուսլ, պուսնըն՛ֆա՛իզի
պիր իքի մէքթէպին ֆազիր թալէպէսինին լէվա-
զիմի գարթաթիլէրինին իշթիրասընա գուլլանը-
լաճագ տըր, — Խասքէօյտէ քեա՛ին Գալֆանան
էյթամխանէսի հէտիյէ մագամընտա պիր պօղլա
ղայէթ մուսաննա նագլը իլլէմէլի գուսալլար ախգ
էթմիշ տիր, — Նիւ Եօրգ թիւննարընտան թա՛վ-
չաննան էֆէնտինին զէվճէսի չէհրիմիլ ֆուգարա-
սընա թէվզի՛ օլուսնագ իւզրէ, 100 Օսմանլը լի-
րասը կէօնտէրմիշ տիր :

ՍԱՐԱՐԱՅԻՑԻ	Էնհամը Միւլէտաւելի	1. 0. 100 4
Շարք Տէմիւր Եօլա Թահվիլաթը	Ֆրէք.	137 87
Ա. Քրէտի Ֆօնիյէ Էթիպիլլէն	"	313 28
Ի. " " "	"	270 50
Պանգ Նաթիսալ ալ Կրէն	"	435
Մէնիւլլէ	ղըշ.	108 05
Մէթալիք	"	101 40
Կիւմիւշ Ութալլէք	401 40	Կրէմիլլէ
Նաթիլէն	ղըշ.	87 49
Գա՛իմէ	"	50 35
		109 30
		68
		8 70

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Յոս Բոֆէրմանը. Պոլ հաֆթա (Լուսաւորչական) Եւսեփը սէպէպիյէ զազէթամըզ վազթը միւթատընտան պիր կիւն էվվէլ. Թապ' ու նէշը էտիլմիշ իսէ տէ, երնէտէ Յոս Գոնֆէրանսընըն քիւշատ էտիլտիյինէ աա'իր րէսմէն հաւատիս ալըպ, անը պու նուսիստէ վէրմէյէ մուզթէտիր օլմուշըղ տըր: Ալմանիանըն Մատթիտ սէֆիրի օլուպտա Գոնֆէրանստա Ալմանիանըն պիրինճի մուրախիսաթը մագամըն իշղալ էտէճէք պուլու-նան Հէր Յոն Բատովից միւզաքէրաթըն պիր հիւնիւն նէթիճէյէ իգթիրան էտէճէյինէ իթմինան ըթամմ պէյան էթմէքտէ տիր: Միւմաիւյէն սէֆիրին պէյանընճա, իմփէրաթօր հա'իգ օլտըղը գուվ-վէթ ու նուֆուզա վէ տիւնեատա կէօրտիւյիւ իշէ փէք ա'լա վազըֆ օլտըղընտան, ախիւրէն ճէնէրալարըն պիր մէճիւթինտէ իրատ էթմիշ իտիյի մէրվի պուլունան սէօղէր գապիւրինտէն հիշ պիր սէօզ սէօյլէմէյէճէյի մուհազգազ տըր: Ճիմփէրաթօր Եուլիփէրվէր տիր վէ պէն հիշ պիր գէմանտա իմփէրաթօրըն աղղընտան, 'պէլլուսուսու Յրանսա-տան պահս էթտիի օրրատա, մէտէնիւթ փէրվէ-րանէ վէ հիքմէթամիգ սէօղէրտէն պաշգա պիր սէօզ չըգտըղընը աւալ իշիթմէմիշիմ տիր: Պուն-տան պաշգա պու գէմանտա պու գատար թէլաշ վէ գորգույա նէ' սէպէպ վար տըր: Ագվամ եէք-տիկէրլէր իլէ էսասէն ի'թիւաֆ էթտիքլէրի հալ-տէ, մէօ'էլէնին միւթէֆէրի'աթընտան տօլայը եէք-տիկէրլէր իլէ դավղա էթմէգլէր: Անլէր միւթէ-ֆէրրի'աթ գապիւրինտէն օլան մէօ'էլէլէրէ տա'իր միւզաքէրաթ վէ մուխապէրաթտա պուլունապի-լիւրէր իսէ տէ, սոն Եոնուստա պիր անլաշմայա կէլիւրէր: Պէն քէնտի փայըմա ինանըրըմ քի էլ ճէղիւրէտէ տախի պէօյլէ օլաճագ տըր: Վէ հէփ շալան ը ի'թիմատ մէհաֆիլտէ տախի պու ֆիքը հիւքմ Եուրմէքտէ տիրա Յոս ումուր ու ահվա-լընճա Յրանսանըն մէօլէքինէ տա'իր նէ էթքեար-տա պուլունտըղը Եորուլուսուգտա, միւշարիւյէն Գանա կէլիւր քի Յրանսա քեամիլէն սըտգ ը տէ-րուն իլէ հարէքէթ էթմիշ տիրա տէյիւ ճէվապ վէրմիշ տիր: Իսփանիա խարիճիյէ նազըրը Տիւզ Ալմատովարըն իտտի'աթընճա, քէնտի Գոնֆէրանսա հէփ մէնաֆի'ի միւթէգատտէյի իմթիգաճ էթտիր-մէք նիլէթի գավիւրիլէ կիթմէքտէ օլուպ, պա'զը մէհաֆիլտէ Գոնֆէրանսըն նէթիճէթի խուսուսընտա կէօթէրիլէն պէտպիւրիք շալան ը խէնտէ ու իս-թիւզա տըր: Իսփանիա մուրախիսալարըն մէ-մուրը շու տըր քի, Ալմանիա իլէ Յրանսա պու

մատտէյէ 'ալազատար օլան պիւճիւմլէ մէօ'էլէլէրին ֆասլ ու թէպիյէթի իշիւն մէճիւթէ միւքէմմէլ լա'իհալար թտգտիմ էտէճէքլէր տիր: Պոլ լա'ի-հալար պա'զը ճիհէթլէրտէն պիրի պիրլէրինէ միւթէխալիֆ պուլունաճագար իսէ տէ, օ գէման Իսփանիա արալըղա կիրիպ թէվաօթիւթ էյլէյէճէք տիր: Իսփանիա տէվլէթէյն արասընտա ի'թիւաֆ հուսուլինին Գօլայ օլտըղը մէօա'իլ ի մալիյէ, թիւճճարիյէ վէ Եա'իրէտէն պաշլալաճագ, վէ փօլիս թէշքիւթը իլէ հէր տէվլէթին տա'իրէ ի նու-ֆուզարընըն թահտիտի կիպի միւշքիլ մէօ'էլէլէ-րին հալլ ու ֆաթընը էն Եոնրայա պրագաճագ տըր: Իսփանիա' Ալմանիա վէ Յրանսայը եէք-տիկէրլէնէ միւսա'ատաթը միւթէգապիլէտէ պու-լուսուպ, քէնտի մաթլուպարընը թա'տիլ էթմէյէ գանտըրմագ իշիւն իթալիա, Ավսթրիա, Ինկիլթէրա վէ Մ. Ամէրիգա տէվլէթլէրինին ֆա'իլ վէ Եուլ-փէրվէրանէ թէ'օր ու նուֆուզարընա կիւվէնի-յօր: Իսփանիա մուրախիսալարըն հիսթիյաթը շախ-սիյէթինէ կէլինտիքտէ, հիշ չիւպհէ Եօզ քի անլէր Ալմանիատան զիյատէ Յրանսայա թարաֆտար տըրլար: Ախիւրէն Իսփանիա րէ'ի'ի վիւքէլաթը տէմիշ տիր քի, Գէն Ինկիլթէրանըն տօթու օլ-տըղըմ կիպի, Յրանսանըն տախի տօթու իմ-վաթանըմ նօգթա ի նազարընտան, Անկիւ-Յրանսո տօթլըղը էն ա'լա տօթլըզ տըր . . . : Վաթանըմ ճէպէլի թարիգէ վէ Յրանսայա Գոնու օլտըղըն-տան, Ինկիլթէրա վէ Յրանսա եէքտիկէրլէրինէ տօթ օլտըղարը միւտաթէճէ, պիգիմ իլէ հէր շէյ Երրաթընտա կիտէճէք տիր: Էկէր պու լքի Գոն-շումըզ պիրի պիրլէրիլէ դավղա վէ միւնազա'այա պաշլալալար, պիգճէ դայէթ մուխաթարալը օլուրա կէլէն հաֆթա Ալմանիա տէվլէթի թարաֆընտան նէշը էտիլմիշ օլան Պէյազ քիթապ Յոս մէօ'էլէ-սինէ տա'իր եէնի պիր մա'լիւմաթը հալի տէյիլ տիր: Յիլ հաղիգա անըն նէշրինտէն մագսէտ Յրանսա տէվլէթի թարաֆընտան նէշը էտիլմիշ օլան Սարը քիթապըն Ալմանիա մէօլէքինէ տա'իր օլան միւնտէրիճաթընըն Եանլը իտիյինի կէօթ-թէրմէքտէն 'իպարէթ տիր: Սարը քիթապ իլէ Պէյազ քիթապը օգուլանլարըն էֆքեարընճա, Պէ-յազ քիթապ 1904 իլէ 1905 պէհարլարը արա-սընտա Ալմանիա տէվլէթինին մէօլէք ի հարէքէ-թինին թէպէտտիւլիւնէ տա'իր մուճիպ ի մէմու-նիլէթ հիշ պիր իզահաթը շամիլ տէյիլ տիր: Նոյե Յիւլի ֆրէսէ դազէթաթընտա պիր Ալման գապիթի թարաֆընտան Եազըլմը իտիյի գանն է-տիլէն պիր պէնտէ կէօրէ, Ալմանիա րէյլէր իլէ մաղլուպ էտիլէմէզ, չիւնքի վէրիլէճէք հէփ գա-

րարար իթթիֆագը արա իւն վերիմէլի տիր։ Մուհարրիբ ի պէնտին պէյանընճա, գոնֆէրանս տաղըլանագ օլուր իոէ, հէր հալտէ մուհարէպէ զուհուր էթմէզ, շու գատար քի սոն օոնուտա Ֆրանսա վէ Ալմանիա միւնսագաթընտա կերկինիք հաթըլ օլապիլիր։ Ալմանիա 1880տէ Ֆասա տա՛իր Մատրիտտէ 'ազո օլունան մուգապէլէնամէնին անքեմա մընա իսթինատ էթմէքտէ օլուպ, իտտի'աընճա, մէզըլուր մուգապէլէ անճագ տիւվէլ ի մու'աղզա մանըն բիզա վէ մուվաֆագաթը իւն թա'տիւ էտիւպիլիր։ Էկէր մուգապէլէնամէնին մէթնինտէ Ֆրանսա լէհինտէ պիր թա'տիւաթ էտիլիր իոէ, Ալմանիա՝ հէր տէվլէթին տա՛իրէ ի նուֆուզընըն թահտիտին թէքիֆ էտէճէք տիր։ Էկէր գոնֆէրանստան պիր նէթիճէ հասըլ լմայանագ օլուր իոէ, Ալմանիա տողթուտան Ֆաս էմիրի իւն թէօվիլէ ի ումուր էտէճէք տիր։ Ունէֆուրիէր Չայ-լունըն պէյանընճա, գոնֆէրանսըն պօչա չըգմա-սը՝ փէք իհթիմալ քի Ֆրանսանըն երնէ էվլէլի մէօլէքինէ տէվամ էթմէօինէ պա'իս օլանագ տըր։ Պու հալտէ Ֆրանսա ինկիլթէրանըն, իթալիանըն վէ Մ. Ամէրիգանըն մուլապէնէթինէ նա՛լ օլանագ տըր։ Օ զէման Ալմանիանըն՝ մուհարէպէլէ միւրաճա'աթ էթմէքտէն պաչա պիր չարէօի գալմագ, վէ 'աղըլ պաչընտա օլան հիչ պիր սիյաթէթ չինաթ՝ Ալմանիանըն Ֆաս մէ'էլէօի հագընտաքի էֆ-քեարը մախուսէսինին միւտաֆա'ասը խաթըլ իլին մուհարէպէլէ միւրաճա'աթ էտէճէլինէ ինան-մագ։ «Էկէր սա՛իր պիլճիւլէ տէվլէթլէր» տէյօր Ունէֆուրիէր գալէթաթը, «Ֆրանսըլարըն թարաֆը-նը թութարլարաթ, եա արթըզ հէր կէօնէ միւմա-նա'աթտան վազ կէչմէլիլիզ, եա տա գոնֆէրան-սըն պօչա չըգմաթընա սէպէպ պիզ օլաղըլըլը գապուլ էթմէլիլիզ»։

Ֆրանսա բէ'ի-է հի-է-օլիլիլի ինիլիալը. կէչէն հաթթա Մ. Տումէ՝ մէպուտան մէճլիսի բի-յաթէթինէ սապըզ 'ատիլէ նաղըրը Մ. Սարիէն-տէն անճագ 18 բէյ զիյատէ գազանաբագ եէնիտէն ինթիխապ էտիլէ պիլմիլ տիր։ Պուտան էվլէլի ինթիխապ էսնաթընտա Մ. Տումէ 25 բէյ էքսէ-րիլէթ գազանմըլ օլուպ, տօթլարը անըն պու տէֆ'ա տահա չօզ բէյ գազանաճաղըն իւմիտ էտիլօրլար իտի։ Չանն օլուտըլընա կէօրէ, պու նէթիճէ՝ Մ. Տումէնին բիյաթէթի ճիւմուրիլէթէ ինթիխապ օլուտմաթընա փէք ազ իւմիտ պուլուտ-աղընը կէօթէրմէքտէ տիր։ Մ. Ֆալիէր 249 բէյտէն 173իւնիւ գազանաբագ եէնիտէն ա'եան մէճլիսի բիյաթէթինէ ինթիխապ էտիլմիլ տիր։ Պու նէթիճէ՝ միւլարիլէյին բիյաթէթ ի հիւքիւ-

մէթէ ինթիխապը օլուտ պիթմիլ պիր իչ իտիլինի իսպաթ էթմէքտէ տիր։

Բոսնիա. Թանն խապեր վէրտիլինէ կէօրէ, Ֆրանսա մալիլուներն Ռուսիա հիւքիւմէթինէ 0/0 5½ ֆա'իլ իւն 266½ միլիօն ֆրանգ (11,733,333 լիրա) իզրազ էթմէլէրի գաթ'ի սուրէթտէ գարար-լաշտըրըլըլ տըր։ Ռուսիա մալիլէ նաղըրընըն պէյանընճա, Ռուսիանըն 1905 պիւտճէօինտէ 52, 800,000 լիրալըզ պիր աշըզ վար տըր, վէ պու տա մէսարիֆաթը հարապիլէնին պիւտճէլէ իտ-խալ էտիլմիլ օլմաթընտան նէչ'էթ էթմէքտէ տիր։ — Ինկիլթէրանըն Փէթէրօպուրկ սէֆիրի Սըր Չարլս Հարտինկ կէրի չաղըլաղընը միւ-պէյին նամէյի Չար հաղըթլէրինէ թագաթմ էթ-միլ տիր։ Չար հաղըթլէրի իքի մէմլէքէթին չիմտիքի միւնսագաթը տօթանէսինտէն տօլայը իզհարը մէմնուսիլէթ, վէ պուտան պէօյլէ տահա զիյատէ սամիլիլէմէօի իւմիտին պէյան էյլէմիլ տիր։ Գէզալիք սէֆիրին միւֆարագաթընտան տօ-լայը, պէյանը թէ'էսօիլիլէ միւլարիլէյին իւղէրի Ռուսիա արմաթը բէսմի իւն մուվաչչա՝ պիր էն-ֆիլէ գութուաթըն հէտիլէ էյլէմիլ տիր։

Մի-լիլիլիլէ. Ինկիլթէրաւա չիմտիլէ գատար իճրա օլուտան ինթիխապաթտա հիւքիւմէթ ֆըր-գասը պիր չօզ մէվըր'լէր գազանմըլ տըր, վէ Սըր Հէնրի Գէմիլը Պէնըրմէն՝ թէչէքըլիւ էտէճէք փար-լամէնթօտա 150 բէյ էքսէրիլէթ գազանաճաղընը իւմիտ էյլէմէքտէ տիր։ — Գրալ էտուրտըն պի-րաթէրգաթտէօի Փրէնս Արթհըր՝ Ճափօնիա իմփէ-րաթօրընա հէտիլէ էտիլմիլ օլան Տիզ պաղը նի-չանընը, վէ Մարէչալ Օեամայա, Ամիր. Թօկօյա վէ Մարէչալ Ծամակաթայա իհտա օլընան լիյագաթ նիչանլարընը համիլ օլաղը հալտէ, Ֆրանսայա կէչմիլ վէ կէչէն ճիւմ'ա կիւնիւ մա'իլէթի էրքեանըլլէ պէրապէր Մարսիլետտան Ագսա ի Շարգա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմիլ տիր։ — Տիւն (Թուսվ. 17) սա'աթ 4իւ 15 կէչէ վէրապլտա իճրա օլուտան ինթիխապտա մէճլիս ի ա'եան բէ'իսի Մ. Ֆալիէր հաղըթլէրի բէ'իսի հիւքիւ-մէթ ինթիխապ էտիլմիլ տիր։ Միւլարիլէյի հաղ-րէթլէրի 446 բէյ իհրազ էթմիլ տիր։ Մէճլիս ի մէպուտան բէ'իսի օլուպ, քէզա մագամը բիյա-սէթէ նամգէտ պուլուտան Մ. Տումէ իոէ՝ 371 բէյ իհրազ էտէպիլմիլ տիր։

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԱ

Ա. ՅԱՊԱՐ ՊՅԱՆԱՆ ՄԱԹԵԱՄԱՐԵՏԱ ԲԱՊ՝ ՕԼԱԽԵՐԷ
Յինճանճաքար Խօգուլը Ամերիգան խան